

HRVATSKI VOJNIK

Broj 106. Godina III. 6. listopada 2006. www.hrvatski-vojnik.hr BESPLATNI PRIMJERAK

€ 2,10 • CAD 3,00 • AUD 3,30 • USA 2,00 • CHF 3,50 • SLO € 1,79 • SIT 430,00 • SEK 17,00 • NOK 17,00 • DKK 15,50 • GBP 1,30

14. vojnoredarstveno hodočašće u Mariju Bistricu

Držimo do svog ponosa i dostojanstva

PRINTED IN CROATIA
ISSN 1330 - 500X
9 771330 500003

**Svim djelatnicima
Ministarstva obrane i pripad-
nicima Oružanih snaga
Republike Hrvatske,**

**čestitam Dan neovisnosti
Republike Hrvatske!**

Dan neovisnosti Republike Hrvatske je spomen na povijesnu sjednicu Sabora Republike Hrvatske 8. listopada 1991. kada je donesena Odluka o prekidu svih državnopravnih odnosa Republike Hrvatske s bivšom državom SFRJ. Tom povijesnom odlukom Sabora ostvaren je stoljetni san hrvatskog naroda o vlastitoj neovisnoj državi. Usljedila je agresija na Hrvatsku te se na današnji dan prisjećamo i svih ranjenih, poginulih i nestalih u Domovinskom ratu. U to vrijeme je, zahvaljujući hrvatskim domoljubima, stvorena oružana sila koja je obranila opstojnost i samostalnost hrvatske države.

Danas, kada smo ulazak u Europsku uniju i euroatlantske asocijacije postavili kao naš strateški cilj, naše Oružane snage se u procesu reformi i modernizacije intenzivno prilagodavaju NATO standardima. Od pobjedničke vojske u Domovinskom ratu, Oružane snage Republike Hrvatske postale su važan čimbenik u održavanju mira, sigurnosti i stabilnosti u regiji i svijetu.

Sa željom da i dalje uspješno i odgovorno obavljuju sve zadaće koje su pred njih postavljene, još jednom svim djelatnicima Ministarstva obrane i pripadnicima Oružanih snaga Republike Hrvatske čestitam 8. listopada, dan kada je ostvaren stoljetni san naraštaja o neovisnoj Hrvatskoj.

**ministar obrane
Berislav Rončević**

**Poštovani generali, admirali, čas-
nici, dočasnici, vojnici i mornari,
državni službenici i namještenici,
pripadnici Ministarstva obrane i
Oružanih snaga Republike
Hrvatske,**

**čestitam vam 8. listopada, Dan
neovisnosti Republike Hrvatske!**

Proteklo je punih 15 godina od kada je Sabor Republike Hrvatske 8. listopada 1991. donio Odluku o odcjepljenju od SFRJ i osamostaljenju Republike Hrvatske te potvrđio volju svih građana o budućem statusu i samostalnosti Republike Hrvatske. Bilo je to vrijeme velikih izazova i iskušenja u stvaranju hrvatske države i vojske, koja je u Domovinskom i obrambenom ratu ispunila postavljene zadaće očuvanja suvereniteta.

Iako smo u velikoj mjeri dostigli postavljene ciljeve u procesu prilagodbe NATO standardima i uključivanja u euroatlantske asocijacije, pred nama i dalje stoje odgovorne zadaće u procesima obuke i izobrazbe te ukupne profesionalizacije i modernizacije Oružanih snaga.

Danas kada obilježavamo Dan neovisnosti Republike Hrvatske, u godini petnaeste obljetnice Oružanih snaga, s velikim se poštovanjem prisjećamo poginulih, ranjenih i nestalih hrvatskih branitelja u Domovinskom ratu te svih žrtava za slobodu i neovisnost naše domovine.

Na kraju, još jednom, svim pripadnicima MORH-a i OSRH upućujem čestitke povodom Dana neovisnosti Republike Hrvatske s uvjerenjem da ćete i nadalje uspješno, savjesno i odgovorno obavljati sve zadaće koje su pred vas postavljene, na zadovoljstvo i dobrobit svih građana Republike Hrvatske.

**načelnik GS OSRH
general zbora Josip Lucić**

Nakladnik:

MINISTARSTVO OBRANE REPUBLIKE HRVATSKE

Glavni urednik: Željko Stipanović
(zeljko.stipanovic@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika: Vesna Pintarić
(vesna.pintaric@mohr.hr)Zamjenik glavnog urednika za Internet:
Toma Vlašić (toma.vlasic@mohr.hr)Izvršni urednik: Mario Galić
(mario.galic@mohr.hr)Urednici i novinari: Marija Alvir,
(marija.alvir@mohr.hr), Leida Parlov,
Domagoj Vlahović

Urednik fotografije: Tomislav Brandt

Fotografi: Davor Kirin, Dubravko Kovač

Grafička redakcija: Zvonimir Frank (urednik)
(zvonimir.frank@zg.htnet.hr), Ante Perković,
Predrag Belušić, Damir Bebek

Webmaster: Drago Kelemen (dragok@mohr.hr)

Prijevod: Jasmina Pešek

Tajnica redakcije: Mila Badrić-Gelo
tel: 4568-041Lektori: Danica Pajić, Gordana Jelavić,
Milenka Pervan StipićMarketing i financije: Igor Vitanović
tel: 4568-699;
fax: 4551-852**Preplata:**Inozemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb
(za: Služba za odnose s javnošću i informiranje), devizni račun u Zagrebačkoj banci
30101-620-2500-3281060.Tuzemstvo: u korist: TISAK trgovacko d.d.,
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb, (za:
Služba za odnose s javnošću i informiranje), žiroračun 2360000-1101321302 poziv na broj
165, cijena 280,00 kn godišnje, Molimo pretplatnike da nakon uplate kopiju uplatnice
pošalju na adresu TISAK trgovacko d.d.
Slavonska avenija 2, 10 000 Zagreb.**Tisak:**
AKD Agencija za komercijalnu
djelatnost d.o.o., Zagreb, Savska 31**Naslov uredništva:**MORH
Služba za odnose s javnošću i informiranje, p.p.
252, 10002 Zagreb, Republika Hrvatska
<http://www.hrvatski-vojnik.hr>
E-mail: hrvojnik@mohr.hr
Naklada: 6000 primjerakaU članstvu Europskog udruženja vojnih novinara
(EMPA)Rukopise, fotografije i ostali materijal ne vraćamo.
Copyright HRVATSKI VOJNIK, 2006.Novinarski prilozi objavljeni u Hrvatskom vojniku nisu
službeni stav Ministarstva obrane RH**14. vojnoredarstveno
hodočašće u Mariju Bistricu**

"Neka nam Marija, Majka Isusova pomogne da ne budemo nikome na sablazan, da držimo do svog dosta- janstva i ponosa, da cijenimo žrtve i napore ljudi koji su pridonijeli stvaranju slobodne i neovisne države Hrvatske...", istaknuo je u pri- godnoj homiliji vojni biskup Juraj Jezerinac

Strana 4

**Brigadir Vladimir Mikac, zapovjednik Središta za
međunarodne vojne operacije**

Posao koji radimo dio je ukupnog hrvatskog doprinosa miru, jer ovdje je na neki način prisutan svijet u malom, ovdje se susreću pripadnici različitih naroda sa zajedničkim ciljem kako bi se uvježbali da sutra budu oni koji će čuvati mir. Svi mi ovdje imamo izvrsne uvjete i prigodu da budemo najbolji promotori svojih oružanih snaga, svoje zemlje i svih njezinih vrijednosti...

Strana 8

**Na vojnom vježbalištu
Gašinci provedena vježba
obavještajaca i izvidnika
HKov-a**

Zadovoljenjem svih standarda i uvjeta unutar sustava i na domaćem terenu, cilj ove vježbe je i dostići standarde asocijacije kojima težimo kako bismo imali vojниke spremne za međunarodne operacije poput MLOT-a

Strana 12

Terorizam i povijest terorizma

U današnje doba, doba galopirajućeg tehnološkog napretka čovječanstvo je steklo moć samouništenja, uništenja života na zemlji te raznim ugrozama dovelo u pitanje globalnu sigurnost svijeta

Strana 20

Naslovnicu snimio Tomislav BRANDT

14. vojnoredarstveno hodočašće u Mariju Bistricu

Držimo do svog ponosa i dostojanstva

"Neka nam Marija, Majka Isusova pomogne da ne budemo nikome na sablazan, da držimo do svog dostojanstva i ponosa, da cijenimo žrtve i napore ljudi koji su pridnjeli stvaranju slobodne i neovisne države Hrvatske, da poštujemo žrtve hrvatskih branitelja, kao i sve žrtve koje su ugrađene u temelje slobode i napretka naše domovine", istaknuo je u prigodnoj homiliji vojni biskup Juraj Jezerinac

Željko STIPANOVIĆ, snimio Tomislav BRANDT

Četrnaest godina naši vojnici i redarstvenici dolaze u Mariju Bistricu pokloniti se čudotvornoj Gospoj, Majci Isusovoj i Osvjetnici Hrvata. U najtežim godinama rata dolazili smo na ovo mjesto moleći zaštitu i pomoć Nebeske Majke jer su svi drugi digli od nas ruke, hineći da ne vide strahotu koja nas je zadesila. Čini se normalnim da se nebeskim svećima utječemo kad nam u životu prijete pogibelji, no tek će se rijetki sjetiti i zahvaliti kad ta pogibelj prođe. No, hrvatski vojnici i redarstvenici ne spadaju u kategoriju takvih ljudi, jer mi danas zahvaljujući Vojnom ordinarijatu kao i Odjelu za potporu Vojnog ordinarijata dolazimo na to isto mjesto gdje smo molili zaštitu, zahvaliti Majci Božjoj za pomoć, za slobodnu domovinu, za sva dobra koja smo dobili tijekom svoje povijesti. I taj žar ne jenjava, broj hodočasnika se ne smanjuje, ljubav prema Kraljici Hrvata još je veća...

I ovaj, četrnaesti put, Crkva na otvorenom Blaženog Alojzija Stepinca bila je puna ponajprije vjernika, neovisno je li riječ o vojniku, policajcu, političaru, svećeniku ili biskupu. Sačrani u jedno tijelo, živu Crkvu, svi smo bili jednak pred Kristom vođeni željom da nas Marija Majka Vjere vodi na teškom putu kojim hodimo već četrnaest stoljeća. Ovogodišnje hodočašće i euharistijsko slavlje koje je predvodio vojni biskup mons. Juraj Jezerinac svojom su nazočnošću uveličali mađarski vojni biskup mons. Tamas Szaba, zagrebački pomoćni biskup mons. Josip Mrzljak, tajnik hrvatske biskupske konferencije mons. Vjekoslav Huzjak, dominikanski provincial pater Iko Mateljan, ravnatelj ureda katoličkog dušobrižništva Ministarstva obrane BiH-a Tomo Knežević te predstavnici francuskog

vojnog ordinarijata. Od državnih i vojnih dužnosnika hodočašću su načočili potpredsjednica hrvatske Vlade Jadranka Kosor, ministar obrane, Be-

Iz biskupove propovijedi...

Često se u javnosti i medijima rabe pojmovi "preustroj" i "tranzicija". Pritom se zaboravlja da je cijeli svijet u tranziciji. Svjedoci smo globalnog preustroja na svim razinama, ne samo na tržišnoj i političkoj! Na pomolu je novi "svjetski poredak", koji ne želi biti kršćanski, a nastoji ući u sve pore ljudskog života i u institucije, poglavito u obitelj. Ide za razaranjem duhovnih vrijednosti i tako postaje velika sablazan u ovom vremenu. No ključno je pitanje: Vidimo li mi to i jesmo li spremni za tu staru "novost" koja nam se opet nameće?! Samo čovjek širom otvorenih duhovnih očiju može uočiti tu stvarnost i izdici se iznad robova novopoganskog "Velikog brata", koji su postali novi oblik javnog zavodenja i sablazni.

Budimo dostojni onoga što nam je u zadaću ostavio hrvatski narod i hrvatska država, poručio je ministar Rončević

rislav Rončević, ministar unutarnjih poslova Ivica Kirin, načelnik GS OS-RH general zbora Josip Lucić te brojni generali i admirali.

Pozvani smo svjedočiti vjeru

Na početku euharistijskog slavlja nazočnima se obratio ministar Kirin rekavši kako smo pozvani svjedočiti vjeru koja nam je dala slobodu kad je bilo najteže te je dodata kako smo imali Božju ljubav kao najjače oružje. "U ime nazočnih molim da nam Bog podari snage kako bismo ostvarili sve težnje i želje", završio je ministar Kirin.

"Došli smo u hram hrvatske duhovnosti, mjesto gdje je zagovornik hrvatskog naroda papa Ivan Pavao II. molio za našu dobrobit", rekao je obraćajući se hodočasnicima ministar Rončević te je nastavio: "Sjećajući se onih koji su nas zadužili svojom žrtvom, svakodnevno se moramo pitati jesmo li svojim radom dostojni njih-

ve žrtve". Izrazivši želju da iz Marije Bistrice odemo duhovno jači i spremniji ministar Rončević je završio: "Neka nam Krist da snage za ono što je pred nama. Neka čuva sve koji su na zadaćama u mirovnim misijama diljem svijeta. Budimo dostojni onoga što nam je u zadaću ostavio hrvatski narod i hrvatska država".

udruge i lobiji kao da se natječu tko će više, što glasnije i uvjerljivije upozoriti na tzv. "nečasne radnje" branitelja. I tako se postupno stvara javno mišljenje o nekoj imaginarnoj "kolektivnoj krivnji" hrvatskog naroda i o potrebi našeg trajnog samooptuživanja, kako bi se narod držalo u trajnoj napetosti i nezadovoljstvu".

Hodočašće i euharistijsko slavlje predvodio je vojni biskup mons. Juraj Jezerinac

Obraćajući se tisućama nazočnih hodočasnika vojni biskup mons. Juraj Jezerinac u prigodnoj je homiliji govorеći o vrijednostima Domovinskog rata istaknuo: "Svima nam je jasno tko je bio napadač, a tko žrtva. Uvijek su se u povijesti moralno razlikovali postupci agresora od postupka branitelja: neka nedopuštena djela koja je počinio branitelj nikada ne bi bila učinjena da prije toga zlodjelo nije počinio napadač. Poznato je da su u ratovima agresori bili kažnjeni, a branitelji dobili priznanje i nekakvu zadovoljštinu. U Hrvatskoj je obrnuto. Neki ljudi,

Neka nas Marija čuva i zagovara

Govoreći kako trebamo držati do svog dostojanstva i ponosa jer nas na to obvezuje žrtva poginulih branitelja, biskup je homiliju završio ističući: "Ove godine slavimo i 15. obljetnicu stvaranja Hrvatske vojske. Ponosni smo na naše vojnoredarstvene snage, na vas koji ste zajedno s generalima i vrhovnim zapovjedni-

kom dr. Franjom Tuđmanom oslobođili Hrvatsku od agresora. Mnogi branitelji još nose rane na duši i tijelu. One su njihova najljepša "legitimacija" jer su znak žrtve za bližnjeg. Neka nas Marija, Majka Isusova i naša, koju posebno štujemo kao Kraljicu Hrvata, čuva i zagovara. Neka nam pomogne da ne budemo nikome na sablazan, da držimo do svog dostojanstva i ponosa, da cijenimo žrtve i napore ljudi koji su pridonijeli stvaranju slobodne i neovisne države Hrvatske, da poštujemo prije svega žrtve hrvatskih branitelja, kao i sve žrtve koje su ugrađene u temelje slobode i napretka naše domovine".

Nakon euharistijske okrepe za vječni život, svi hodočasnici mogli su se okrijepiti objedom koji su priredile vrijedne ruke naših logističara, a hodočašće je završilo križnim putem. ■

Hodočašću je nazočio veliki broj državnih i vojnih dužnosnika

Litvanska potpora Hrvatskoj

Izaslanstvo Ministarstva obrane RH predvođeno ministrom obrane Berislavom Rončevićem sastalo se 30. rujna u MORH-u s izaslanstvom Ministarstva obrane Republike Litve koje je predvodio litvanski ministar obrane Juozas Olekas.

Ministar Rončević je sa svojim litvanskim kolegom razgovarao o razvoju bilateralne suradnje, Hrvatskom pristupu NATO savezu, sudjelovanju u međunarodnim mirovnim operacijama te o sigurnosnoj situaciji u Jugoistočnoj Europi, a upoznao ga je i s Dugoročnim planom razvoja naših oružanih snaga. Dvojica su ministara nakon sastanka novinarima izjavili da je dosadašnja bilateralna suradnja između dvije zemlje vrlo dobra i aktivna. Posebno su istaknuli dobru suradnju pripadnika naših i litvanskih

oružanih snaga u Afganistanu i to u multinacionalnom Pokrajinskom timu za obnovu u kojem je Litva vodeća zemlja.

Zahvalivši se na potpori koju ta prijateljska baltička zemlja daje hrvatskim integracijskim ambicijama, ministar Rončević je rekao i da je od Litve zatražio i potporu na predstojećem samitu u Rigi za jaki signal ulasku Hrvatske u NATO savez. "Hrvatska želi biti odgovorna članica svjetske zajednice, želi dati svoj doprinos uspostavi mira diljem svijeta", kazao je naš ministar obrane. Podsetivši da Hrvatska ostvaruje dobru suradnju i s ostalim baltičkim zemljama koje su ostvarile svoje integracijske ambicije, ministar Rončević je istaknuo da će Hrvatskoj na njezinom putu ka EU-u i NATO-u njihova reformatorska i integracijska iskustva biti od velike koristi. Litva snažno podupire Hrvatsku na njezinom putu u NATO i EU, kazao je ministar obrane Litve Juozas Olekas. Angažman naših vojnika u Afganistanu ministar Olekas ocijenio je visokoprofesionalnim, u što se, kako je sam rekao uvjero tijekom svoja dva posjeta toj zemlji. Potvrđio je dobru suradnju između baltičkih zemalja i zemalja potpisnica Američko-jadranske povelje te zaključio kako Litva želi svoja reformska iskustva podijeliti s Hrvatskom.

L. PARLOV

Posjet rumunjskog izaslanstva

Izaslanstvo Ministarstva nacionalne obrane Rumunjske posjetilo od 25. do 27. rujna Personalnu službu Ministarstva obrane RH.

U sastavu rumunjskog izaslanstva bili su brigadir Vasile Ciornei, načelnik Personalnog odjela u Upravi za ljudske resurse i bojnica Cristina Ilie. Tijekom posjeta potpisana je Program suradnje između Ministarstva obrane Republike Hrvatske i Ministarstva nacionalne obrane Rumunjske u svezi izobrazbe i obuke vojnog i civilnog osoblja na uzajamnoj osnovi u akademskoj godini 2006/2007. Program suradnje temelji se na potpisom Protokola o suradnji u izobrazbi i obuci vojnog i civilnog osoblja. Hrvatski polaznici će tijekom 2006/2007. imati mogućnosti pohađati tečajeve u sljedećim vojnim školama: Sveučilištu nacionalne obrane "Carol I" u Bu-

kureštu, Vojnoj tehničkoj akademiji u Bukureštu, Obučnom središtu za komunikacijske i računalne sustave, Dočasničkoj školi KoV-a u Pitesti kao i u Središtu za strane jezike zračnih snaga u Brasovu. Svi se tečajevi održavaju po NATO standardima i na engleskom su jeziku, a oda-bir je definiran u skladu s iskazanim potrebama GS OSRH, u sklopu potpore programa pripreme ključnog vojnog osoblja za rad u multinacionalnim stožerima i sudjelovanje pripadnika OSRH u mirovnim operacijama i drugim aktivnostima u inozemstvu.

Potpisivanjem Sporazuma otvoren je i proces konkretnog razmatranja ponude hrvatske strane o upućivanju rumunjskih polaznika na odgovarajuće hrvatske vojne škole i obučna središta koji će biti

definirani u akademskoj godini 2006/2007. S hrvatske strane Program je potpisao Nenad Smolčec, načelnik Personalne službe, a s rumunjske strane brigadir Vasile Ciornei.

OJI

**Brigadir Vladimir Mikac, zapovjednik
Središta za međunarodne vojne operacije**

Doprinos miru i promidžbi svojih oružanih snaga

Posao koji radimo dio je ukupnog hrvatskog doprinosa miru, jer ovdje je na neki način prisutan svijet u malom, ovdje se susreću pripadnici različitih naroda sa zajedničkim ciljem kako bi se uvježbali da sutra budu oni koji će čuvati mir. Svi mi ovdje imamo izvrsne uvjete i prigodu da budemo najbolji promotori svojih oružanih snaga, svoje zemlje i svih njezinih vrijednosti...

Milena PERVAN STIPIĆ, snimio Davor KIRIN

Od zemlje u kojoj su se izmjenjivali mirovni promatrači 90-ih godina danas je RH zemlja čiji pripadnici OS-a sudjeluju pod okriljem UN-a u mirovnim misijama kriznih žarišta diljem svijeta. Pohvale na rad naših mirovnjaka svakim danom su veće kako raste i hrvatski udio u operacijama održanja mira. Za dobivanje velikog povjerenja u tom segmentu uvelike je zasluzno i nastavno središte za međunarodne vojne (mirovne) operacije u Rakitju u kojem se provodi završna obuka pojedinaca i postrojbi koji odlaze u međunarodne mirovne misije. U zadnjih godinu dana na čelu Središta nalazi se brigadir Vladimir Mikac, koji nam je ukratko kazao što se proteklo vrijeme događalo u Središtu te, s obzirom na preustroj koji je u tijeku, kako je njegova perspektiva.

Šesta je godina od ustrojavanja SMVO-a. Kakav je bio njegov razvojni put?

Odmah nakon upućivanja prvog tima vojnih promatrača iz OSRH u mirovnu misiju UNAMSIL u Sijera

Leone i uključivanja u druge međunarodne aktivnosti nametnula se potreba za osnivanjem nacionalnog središta za obuku pripadnika OS-a koji će biti upućivani u međunarodne mirovne misije pod okriljem UN-a. Središte je ustrojeno u ožujku 2001. na sadašnjoj lokaciji u vojarni "Vitez Damir Martić", gdje je ujedno i sjedište RACVIAC-a. U prve dvije godine, aktivnosti su bile usmjerene na pripremu i obuku pojedinaca koji su planirani za upućivanje u mirovne misije UN-a kao promatrači, te na obuku postrojbi za sudjelovanje u mirovnim operacijama. Razvojem i unaprjeđivanjem obuke u ožujku 2003. proveden je prvi tečaj za vojne promatrače UN-a (UNMOC) za pripadnike naših OS-a. Te su godine, primjerice, razvijeni i provedeni tečajevi "Informacijsko-komunikacijski sustavi u mirovnim operacijama" kao i "Radioveza u mirovnim operacijama". Godinu dana kasnije, 2004. stekli su se uvjeti i za održavanjem prvog međunarodnog tečaja za vojne promatrače. Zajedno s netom završnim tečajem, čija je završna vježba

bila na poligonu u Gašincima, dosad je takvih održano osam.

Što se podrazumijeva pod tim da se u Središtu provodi obuka pojedinača i timova za sudjelovanje u mirovnim operacijama?

Glavna zadaća Središta je obuka, odabir te logistička potpora pojedinača i postrojbi tijekom priprema i vježbi za međunarodne mirovne operacije. Tome treba pridodati praćenje pojedinaca tijekom boravka u misiji. Uz to Središte, da bi kvalitetnije radilo, surađuje i s mnogim međunarodnim organizacijama sličnog profila. Gledajući u obuci, tu mislim na obuku pojedinaca, timova, a pridonosimo i obuci postrojbi koje se pripremaju za misije, (MLOT-ovi, medicinski timovi). Središte daje i logističku potporu, što znači da se ovdje opremaju vojni promatrači prije odlaska u misiju, pruža im se logistička potpora za vrijeme boravka u misiji kao i potpora postrojbama za MMO za vrijeme obuke. Pod odabirom se podrazumijeva ocjenjivanje pojedinaca/timova tijekom obuke kao i ocjena uvježbanosti

postrojbi određenih za mirovne misije. Prije samog odlaska u konkretnu misiju pojedinci kod nas prolaze i preduputnu obuku u trajanju od tjedan dana. Tu spada opremanje, čekiranje, priprema gledje obitelji, psihološka priprema i ostalo. Za jednog čovjeka ili za deset ljudi preduputna obuka je ista, a kako su pojedini promatrači produžili svoj boravak i time se poremetila rotacija misije, preduputne obuke su se brojčano povećale i česte su za samo jednog pojedinca. Proces obuke neprestance se poboljšava i to na temelju iskustava iz misija, naučenih lekcija ili razmjenom informacija i iskustava s pojedincima i sličnim središtima diljem svijeta.

Koja su dosadašnja postignuća po kojima je Središte prepoznatljivo?

Najbitnije je ovdje reći da je temeljni tečaj za obuku vojnih promatrača verificiran od UN-a i u skladu je s UN standardom. Dosad smo razvili 6 tečajeva prema modulima obuke i NATO/PzM standardima. Od uspostave SMVO-a oko 650 polaznika i instruktora sudjelovalo je na tečajevima, od toga su 52 polaznika i 12 instruktora iz 35 zemalja. Ono na što smo posebno ponosni je činjenica da naših 9 instruktora iz Središta ima licencu UN instruktora. Oni su vodili obuke na raznim tečajevima za vojne promatrače diljem svijeta, od Kenije, Šri Lanke, Argentine, Grčke, i nedavno u Guatemali gdje su bila dvojica naših pripadnika. Ne treba posebno spominjati da se sva obuka, osim ključnog osoblja satnije, provodi na engleskom jeziku. Ono po čemu smo posebno prepoznatljivi je završna vježba na tretjednom tečaju za vojne promatrače koja je razvijena u našem središtu i to zahvaljujući našim ljudima koji su boraveći u raznim dosadašnjim misijama došli do zaključka što bi bilo najpotrebnejše napraviti. U vježbi provodimo stotinjak scenarija u kojima se u realnoj situaciji može sutra naći promatrač. Tako uspješno simuliramo stanje u misiji pa su baš zbog toga naši instruktori rado pozivani na slične tečajeve diljem svijeta.

Jeste li s obzirom na opseg aktivnosti zadovoljni profesionalnošću ljudi s kojima radite?

U ovih godinu dana otkad sam na čelu Središta ponosan sam na posao

koji radim i na ljudi s kojima radim. Imam dobre suradnike, profesionalce, znalce engleskog jezika, ljudi iskusne u misijama, dobre poznavateљe međunarodnih odnosa, ljudi s osjećajem za toleranciju, za razumijevanje različitosti kod ljudi. Posao koji mi radimo dio je ukupnog hrvatskog doprinosa miru, jer ovdje je na neki način prisutan svijet u malom, ovdje se susreću pripadnici različitih naroda sa zajedničkim ciljem kako bi se uvježbali da sutra budu oni koji će čuvati mir. Prema trenutačnom ustroju u Središtu je zaposleno 45 djelatnika, časnika, dočasnika i državnih službenika i namještenika. No, kako nam je opseg poslova svakog dana sve veći, u budućem preustroju u kojem ćemo pripasti HKoV-u, predviđeno je još nekoliko mjesta.

Rekli ste da je opseg poslova Središta svakog dana sve veći. U čemu se to očituje i kakva je njegova perspektiva?

U početku nastanka Središta postojali su samo tečajevi za vojne promatrače; imali smo samo jednu misiju, a danas nakon pet godina kad je iza nas mnoštvo održanih tečajeva, kad sudjelujemo u 9 mirovnih misija (bilo ih je i 11) plus Afganistan, može se reći da je Središte postalo punoljetno. Ono je i međugransko i međuređorno, jer pridonosimo i obuci pripadnika MUP-a za međunarodne vojne operacije, i nadasve međunarodno. Prepoznavajući nove vizije i zadaće razvoja OS-a uvidjeli smo da se moramo dograđivati. Naš program daljnog razvoja iskazan je u Dugo-ročnom planu razvoja OS-a. Prepoznavajući širinu zadaća razvit ćemo i tečajeve za stožerne časnike i stvoriti mobilne timove koji će moći participirati u obuci kako postrojbi OS-a, tako i stranih, kao i drugih segmenta društva koji budu iskazali potrebu - od socijalnih i medicinskih službi do medijskih djelatnika. Jer budući izazovi i različite prijetnje miru zahtijevat će i sasvim drukčije potrebe. A mi možemo razviti svoj specifikum, jednostavno stoga što imamo dobar prostor, izvrsne profesionalce, dobro organiziran nastavni proces, jedinstvenu završnu vježbu. U natjecateljskom duhu reklo bi se da pripadamo među tri najkvalitetnija istovrsna središta u svijetu.

Koliko Vam dosadašnje vojničko iskustvo i rad u misijama pomaže u sadašnjoj ulozi zapovjednika Središta?

Prijašnje iskustvo pilota, pilota instruktora, zapovjednika zrakoplovne baze kao i mnogi tečajevi i završene škole, primjerice, Škola za međunarodne časnike, Ratna škola zrakoplovstva SAD-a i dr. od velike mi je pomoći u donošenju odluka. Početkom 90-ih godina, točnije 1990/91. bio sam na dužnosti promatrača u mirovnoj misiji UN-a (UNAVEM) u Angoli, a zatim se uključio u Domovinski rat. Između ostalog, bio sam i viši vojni savjetnik i zamjenik vojnog predstavnika misije RH pri NATO-u u Bruxellesu 2001-2004. Osim toga bio sam i savjetnik u Glavnom stožeru Oružanih snaga za koordinaciju s UN-om i EU-om. Sve je to bilo bitno jer se ovdje u SMVO-u provode tečajevi po NATO/PzM standardima. To mi je iskustvo dragocijeno u razumijevanju ljudi i civilizacijskih sredina iz kojih oni dolaze. Svi mi ovdje, po najprije mislim na sebe i svoje suradnike, imamo izvrsne uvjete i prigodu da budemo najbolji promotori svojih oružanih snaga, svoje zemlje i svih njezinih vrijednosti. ■

Kap života u pustinji

Svaka kap vode propada lako i brzo kroz uvijek žedni pjesak, ali kad u pijesku nađe na kamenu ploču ili još bolje, nekakvu zdjeličastu udubinu, onda se tu skuplja i imate privremeno vodocrpilište. Ponekad voda pristiže s više strana nevidljivim vodenim žilama i zaustavlja se u takvoj prirodnoj brani, pa su to onda trajniji izvori. Doista je nevjerojatno imati takvo bogatstvo usred pustinje

Iz Zapadne Sahare Darko JURIĆ

Onekim stvarima ništa ne zname jer nisu vas o tomu učili kod kuće i u školi ili vi niste imali potrebu to istraživati, odnosno nešto i znate, ali u tom znanju vam nedostaje praktična podloga pa na kraju to ne možete podijeliti s drugima. Tako je i s mojim upoznavanjem s beduinskim obiteljima i načinom kako oni zadovoljavaju svoje potrebe za vodom. Znaju u nas i djeca da se kamilia napije vode kad može i to crpi do sljedeće prirode koja može potrajati mjesecima. Ali, što je s drugim živim stvorovima u pustinji, kako ljudi uopće preživljavaju bez dostačne količine tekućine. Beduini tekućinu dobivaju i konzumiranjem mlijeko proizvoda (iako kažu da kamilino mlijeko i nije neka nagrada za žed), a video sam i kako sa 1,0 dcl vode vaš domaćin opere ruke i pribor za čaj koji je bio poslužen za 6 osoba, no gdje naći i taj jedan decilitar.

Bogatstvo u pustinjskom pijesku

Patrolirajući vozilom, video sam nekolicinu bunara usred pustinje,

uglavnom rukom oblikovane betonske bazene koji se pokriju odgovarajućim pločama ili nekim priručnim materijalima. Prirodno je da sam bio zaintrigiran i za takve izvore vode,

kako u suhom pijesku nastaje i ostaje zaliha vode. Kad se približite takvom izvoru, shvatite kakva sve čuda priroda stvara a na temelju kojih čovjek primjenjuje naučene lekcije. Naime,

svaka kap vode propada lako i brzo kroz uvijek žedni pijesak, ali kad u pijesku nađe na kamenu ploču ili još bolje, nekakvu zdjeličastu udubinu, onda se tu skuplja i imate privremeno vodocrpilište. Ponekad voda pristiže s više strana nevidljivim vodenim žilama i zaustavlja se u takvoj prirodnoj brani, pa su to onda trajniji izvori. Doista je nevjerojatno imati takvo bogatstvo usred pustinje a poglavito ako je vlasništvo zajedničko, koliko kome treba i da nitko nikoga ne vara.

Ponekad službene vlasti pomažu nomadske obitelji tako što na određenim mjestima prave ukopane betonske bunare koji se pune prirodno ili se povremeno pune iz cisterni. Inače, samo mjesto Tifariti svoj postanak i opstanak, siguran sam, duguje blizini stalnog slanog izvora vode. Zasljenost nikome ovdje ne smeta jer kad druge vode nema, onda je to najbolje što se može ponuditi i neprocjenjivo je. Tko bi imao srca reći mještanicima da im je voda previše slana, nedostatno čista i da je mi nemilice obogaćujemo klorom kako bi bila dobra za tehničku uporabu. Još bezobraznije bi bilo kazati im da sve to navedeno rezultira brzim uništavanjem naše odjeće koja se Peru u takvoj vodi jer njima je ta voda svetinja a za odjeću u pustinji nitko posebno i ne mari.

Bunar u izgradnji

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO OBRANE
Uprava za ljudske resurse**

raspisuje

**NATJEČAJ
za prijam u djelatnu vojnu službu časničkih kandidata**

Natječaj za časničke kandidate objavljuje se za sljedeće grane, rodove/struke i zvanja u Oružanim snagama Republike Hrvatske, s mjestom službe:

GRANA	ROD / STRUKA	ZVANJE	SPREMA	BROJ IZVRŠITELJA	MJESTO SLUŽBE	POSEBNI UVJETI
GS OS RH s pristožernim postrojbama	veza	dipl. ing. strojarstva ili elektrotehnike -smjer računarstvo ili telekomunikacije	VSS ili VŠS	8	Zagreb, Samobor, Osijek, Split	znanje stranog jezika (III stupanj)
	veza	dipl. ing. geodezije	VSS ili VŠS	1	Zagreb	znanje stranog jezika (III stupanj)
	inženjerija	dipl. ing. strojarstva i brodogradnje, elektrotehnike i računarstva -smjer pirotehnologija	VSS ili VŠS	10	Zagreb, Karlovac, Osijek, Split, Đakovo, Knin, Varaždin	udovoljavanje posebnom zdravstvenom kriteriju
	tehnička služba	dipl. ing. elektrotehnike -smjer računarstvo ili telekomunikacije	VSS ili VŠS	2	Zagreb, Osijek	znanje stranog jezika (III stupanj)
	glazbena struka	hornist	VSS	1	Zagreb	prethodna audicija
	glazbena struka	klarinjetist	VSS	2	Zagreb	
HKoV	topništvo	dipl. ing. strojarstva, elektrotehnike i matematike	VSS ili VŠS	40	Petrinja, Virovitica, Bjelovar	
	protuzračna obrana	dipl. ing. strojarstva i elektrotehnike	VSS ili VŠS	20	Dugo Selo, Osijek, Split	
	oklopništvo	dipl. ing. strojarstva i elektrotehnike	VSS ili VŠS	20	Petrinja, Đakovo	
	inženjerija	dipl. ing. strojarstva	VSS ili VŠS	2	Karlovac, Glina, Slunj	
	inženjerija	dipl. ing. građevine	VSS ili VŠS	1	Karlovac, Glina, Slunj	
	tehnička služba	dipl. ing. strojarstva ili elektrotehnike	VSS ili VŠS	2	Virovitica	
	veza	dipl. ing. elektrotehnike ili informatike	VSS ili VŠS	5	Virovitica, Bjelovar, Zagreb, Split	položen stručni ispit i licenca za obavljanje samostalnog rada
	zdravstvena struka	doktor medicine	VSS	15	Zagreb, Delnice, Požega, Virovitica, Osijek, Sinj, Split	
	zdravstvena struka	doktor stomatologije	VSS	3	Zagreb, Delnice, Požega, Virovitica, Osijek, Sinj, Split	
HRM	pomerstvo	dipl. ing. pomorskog prometa - smjer nautika	VSS	15	Split	znanje stranog jezika (III stupanj) a za medicinsku struku položen stručni ispit i licenca za samostalni rad
	tehnička služba	dipl. ing. brodostrojarstva/strojarstva	VSS	15	Split	
	veza	dipl. ing. elektrotehnike - smjer elektronika	VSS	5	Pula, Dugi otok, Vis, Lastovo, Mljet, Molunat	
	veza	dipl. ing. elektrotehnike - smjer telekomunikacije	VSS	2	Ploče, Pula, Split	
	zdravstvena struka	doktor medicine	VSS	2	Split	
	zdravstvena struka	dipl. ing. medicinske biokemije	VSS	1	Split	
	zdravstvena struka	doktor medicine-specijalista medicine rada, interne medicine, neurologije, opće kirurgije ili fizikalne medicine i rehabilitacije	VSS	1	Split	prethodna audicija
	zdravstvena struka	doktor medicine-specijalist epidemiolog	VSS	1	Split	
	glazbena struka	hornist	VSS	1	Split	
	glazbena struka	flautist	VSS	1	Split	
	glazbena struka	trombonist	VSS	2	Split	
	glazbena struka	trubač	VSS	1	Split	
	glazbena struka	perkušionist	VSS	1	Split	
	građevinska struka	dipl. ing. građevinarstva	VSS	1	Split	znanje stranog jezika (III stupanj)
HRZ i PZO	tehnička služba	dipl. ing. strojarstva ili elektrotehnike	VSS ili VŠS	5	Zagreb, Zadar, Pula	
	motrenje i navodenje	dipl. ing. telekomunikacija ili informatike	VSS ili VŠS	3	Zagreb, Pula	

Osim navedenih, kandidati moraju ispunjavati i sljedeće uvjete:

- da su odslužili vojni rok u Republici Hrvatskoj (muškarci),
- da imaju isključivo državljanstvo Republike Hrvatske
- da imaju visoku stručnu spremu
- da s danom ulaska u službu nisu stariji od 30 godina
- da ispunjavaju ostale uvjete propisane Zakonom o službi u OS RH

Ostali uvjeti i sastavnice natječaja

Prijave za oglas podnose se ispunjavanjem prijavnice i prilaganjem potrebne dokumentacije u uredima za obranu prema mjestu prebivališta kandidata.

Preko Selekcijskog središta za odabir u djelatnu vojnu službu kandidati za časnike će biti pozivani na dvodnevne zdravstvene pregledе, psiholoških ispitivanja, razgovor s personalnim časnikom, provjeru znanja stranih jezika i motoričke provjere.

Uz prijavnicu potrebno je priložiti domovnicu, rodni list, uvjerenje o prebivalištu, o nekažnjavanju, o odsluženom vojnem roku (muškarci), diplomu i ostale dokumente tražene ovim oglasom.

Ministarstvo obrane će u postupku odabira isključivati kandidate na temelju službenih podataka iz vojne evidencije, neispunjavanju uvjeta oglasa, rezultata psihološkog ispitivanja i zdravstvenih pregleda i drugih provjera prema propisima za prijam u djelatnu vojnu službu.

Natječaj je otvoren 15 dana od dana objave, odnosno do popune.

Na vojnom vježbalištu Gašinci provedena vježba obaveštajaca i izvidnika HKoV-a

MREŽA '06 - spremni i za međunarodne operacije

Zadovoljenjem svih standarda i uvjeta unutar sustava i na domaćem terenu, cilj ove vježbe je i dostići standarde asocijacije kojima težimo kako bismo imali vojnike spremne za međunarodne operacije poput MLOT-a u Afganistanu

Marija ALVIR, snimio Davor KIRIN

Kada vojni obaveštajci i izvidnici provode kakvu vježbu, malo se toga može vidjeti, a još manje napisati što je, s obzirom na njihove zadaće, i logično. No, budući da je riječ o elitnim postrojbama Hrvatske vojske, valja podsjetiti da njihovi pripadnici i te ka-

ko rade na tome da taj naziv i zadrže. Rezultat toga je i vježba Mreža '06, održana od 25. do 29. rujna na vojnom vježbalištu Gašinci, u kojoj je sudjelovao gotovo cijeli vojnoobaveštajni sustav Hrvatske kopnene vojske - vojnoobaveštajna bojna HKoV-a (350. VOb) i vojno-

obaveštajne satnije 3. i 4. korpusa (353. i 354. VO) te izvidničke satnije svih gardijskih brigada. Zapovjednik vježbe bio je brigadir Mile Lulić, a u ulozi domaćina sudionike je obišao zapovjednik 3. korpusa HKoV-a brigadni general Zvonko Peternel.

■ Maskiranje i prikrivanje uobičajene su zadaće obaveštajaca i izvidnika

Evaluacija vojnoobavještajnog sustava HKoV-a

Kao i na prethodnim zajedničkim vježbama obavještajaca i izvidnika, koje su se do ove godine održavale pod međunarodnim nazivom Laufer, i Mreža '06 je imala za cilj uvođenje djelovanja izvidničkih i vojnoobavještajnih skupina. No, svaka od tih vježbi donosi određene novitete, a na ovogodišnjoj je naglasak bio na tri različita segmenta - rad s UTM zemljovidima i GPS uređajima te radiouređajima PRC 119 E, najmodernejim VHF uređajima. Uz uvođenje novih elemenata, uvođavale su se i standardne zadaće obavještajaca i izvidnika poput taktičkog kretanja, formiranja nadzorne baze i izvidničke promatračnice te reakcije na uspostavu dodira motrenja i izvješćivanja, kao i "hvatanje živog jezika" te postupanje sa zarobljenicima, što smo i sami imali prigodu vidjeti. Provedeno je i bo-

no gađanje s elementima instiktivnoga gađanja, a u sklopu vježbe testiran je i novi model naprtnjače koja, između ostalog, sadrži namjenski prsluk za spomenuti radiouredaj PRC 119 E (foto desno).

Cilj ove vježbe, čija je zadaća, između ostalog, ukupna evaluacija vojnoobavještajnog sustava Hrvatske kopnene vojske, također se odražava u nekoliko segmenta, a ponajprije podrazumijeva standarizaciju i normizaciju taktičkih radnji i postupaka. Zadovoljenjem svih standarda i uvjeta unutar sustava i na domaćem terenu, cilj je i dostići standarde asocijacija kojima težimo kako bismo imali vojnike spremne za međunarodne operacije poput MLOT-a u Afganistanu. Uz to, takve su vježbe ujedno prigoda za međusobno upoznavanje i razmjenu iskustava u redovima obavještajaca i izvidnika, što je također važno za njihovo zajedničko djelovanje. ■

Orijentacijski tečaj u Mađarskoj

Regionalni centar za pomoć i implementaciju ugovora iz područja nadzora naoružanja (RACVIAC) u suradnji s Ministarstvom obrane Republike Mađarske, a u sklopu sporazuma Bečki dokument '99 proveo je orijentacijski tečaj za zapovjednike lokacija pod nazivom "Posjet zračnoj bazi, vojnoj ustanovi i demonstracija nove vrste naoružanja i opreme", od 25. do 29. rujna u Kecskemétu i Debrecenu u Republici Mađarskoj.

Tečaj se sastojao od teorijskog dijela gdje su se polaznici upoznali s poviješću CSBM-a (Confidence Security Building Measures), odnosno izgradnji mjera sigurnosti i sta-

zemalja potpisnica Bečkog dokumenta '99. S tim u svezi, tijekom drugog dijela tečaja, sudionici su najprije posjetili 59. Szentgyorgyi Dezso zračnu bazu gdje su bili u mogućnosti vidjeti novi tip borbenog zrakoplova JAS-39 GRIPEN, kojim je Republika Mađarska počala svoje ratno zrakoplovstvo, te trenutačno raspolaže s tri, odnosno raspolagat će s pet zrakoplova do kraja 2006. (do kraja 2007. planiraju u svom sastavu imati 14 zrakoplova tipa JAS-39 GRIPEN - op.a.)

Sljedeći dan proveden je posjet Petoj Bocskai Istvan lakoj pješačkoj brigadi, gdje su se polaznici upoznali sa svakodnevnim radom postrojbe te su tom prigodom predstavljena dva nova tipa vozila BTR-80 - lako klopno inženjerijsko vozilo za svladavanje prepreka i BTR-80 MPFJ - lako klopno inženjerijsko vozilo za izviđanje.

Sudionici tečaja bili su vojno osoblje koje se bavi ili će se baviti provedbom aktivnosti iz sporazuma Bečki dokument '99 iz Albanije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Makedonije, Slovenije i Srbije, kao i predavači iz verifikacijskih središta Njemačke i Mađarske i Odjela za nadzor naoružanja i koordinaciju Zapovjedništva NATO-a. Aktivnim sudjelovanjem u posjetima zemalja potpisnica Bečkog dokumenta postrojbama OS Republike Mađarske, sudionici tečaja imali su prigodu na praktičan način upoznati primjenu preuzetih obveza iz Bečkog dokumenta, odnosno na najbolji način uvježbavati postupke tijekom odlaska i prijema posjeta zračnim bazama, vojnim ustanovama, odnosno postrojbama te demonstraciji novog naoružanja i opreme.

R. SPAJIĆ

bilnosti u Europi i njezinom udjelu u međunarodnoj stabilnosti i miru, kao i sa sadržajem, glavnim dijelovima i osnovama sporazuma Bečki dokument '99. Poseban nglasak stavljen je na Poglavlje IV navedenog Sporazuma u kojem je definirano planiranje i organizacija posjeta zračnim bazama, vojnim ustanovama i postrojbama te demonstraciji nove vrste naoružanja i opreme u sklopu

dokumenta postrojbama OS Republike Mađarske, sudionici tečaja imali su prigodu na praktičan način upoznati primjenu preuzetih obveza iz Bečkog dokumenta, odnosno na najbolji način uvježbavati postupke tijekom odlaska i prijema posjeta zračnim bazama, vojnim ustanovama, odnosno postrojbama te demonstraciji novog naoružanja i opreme.

Proslava nebeskog zaštitnika

Djelatnici ZzZiO-a HRZ-a i PZO-a i 93. zb 29. rujna proslavili su svog nebeskog zaštitnika Sv. Gabrijela.

Euharistijsko slavlje predvodio je vikar za pastoral pri Vojnom ordinarijatu fra Ivan Nimac u koncelebraciji nekolice okolnih župnika: don Grgo Batur, kanonik, don Šime Perić, dekan, don Josip Bunić, o. Piotr Palowski, don Damir Juričin i vojni kapelan o. Ivo Topalović. Ljepoti euharistijskog slavlja našeg zaštitnika obilato je pridonio svojim pjevanjem župni zbor „Gospe Loretske Arbanasi-Zadar“ pod vodstvom maestra Tomislava Košte. Nakon euharistijskog slavlja fra Ivan je blagoslovio

vitraje u novouređenoj kapelici, rad akademskog slikara Mate Ljubičića i križni put, rad akademskog slikara Josipa Zankija.

Proslava našeg nebeskog zaštitnika Sv. Gabrijela unijela je puno radosti u naša srca dok smo je pripremali i još više dok smo u njoj sudjelovali. Stoga, ostanimo „pobožni i zahvalni takvim čuvarima. Uzvratimo im ljubav, častimo ih koliko ih možemo, koliko moramo. Ipak, nek se sva naša ljubav i naše čašćenje vine onome od koga sve dolazi i njima i nama. Odonud je da možemo častiti i ljubiti; odonud je da zaslужujemo biti ljubljeni i čašćeni.“

I. TOPALOVIC

Dan Svetog Mihovila u vojarni "Petar Zrinski"

Povodom Dana Vojne kapelarije Svetog Mihovila Arkandela 29. rujna je u vojnoj kapelici zagrebačke vojarne "Petar Zrinski" održana misa.

Misno slavlje predvodio je vojni ordinarij msgr. Juraj Jezerinac, a u punoj kapelici nazočili su, između ostalih, zapovjednik ZIO HKoV-a brigadni general Josip Stojković i zamjenik

zapovjednika ZZIO-a brigadir Zvonko Brajković. Misa je bila u znaku spomenutog sveca, a kratka i zanimljiva propovijed monsinjora Jezerinca pokazala nam je zbog čega je Zapovjedništvo za svog zaštitnika odabralo upravo sv. Mihovila Arkandela.

D. VLAHOVIĆ

snimio D. VLAHOVIĆ

Počeo temeljni tečaj upravljanja osobljem

U Zapovjedništvu za združenu izobrazbu i obuku "Petar Zrinski" od 2. do 20. listopada školuje se 14. naraštaj Temeljnog tečaja upravljanja osobljem u organizaciji Personalne uprave Glavnog stožera OS RH. Tečaj pohađa 21 polaznik iz sustava.

U više od sto nastavnih sati polaznicima će biti omogućeno upoznati se sa zakonskim i provedbenim odredbama koje određuju djelokrug i procedure rada sustava uprav-

ljanja osobljem, procedurama prijama, razvoja i izdvajanja osoblja, informatičkom potporom sustavu upravljanja osobljem, zadaćama personalnih djelatnika u postrojbama i njihovim stožerima, poslovima i važnim zadaćama personalne potpore te programom tranzicije i zbrinjavanja izdvojenog osoblja "Spectra". Obilaskom Personalne uprave GS OSRH polaznicima će se predstaviti svakodnevni poslovi i organizacija rada na najvišoj razini.

OJI

Četvrti naraštaj kadeta potpisao stipendijski ugovor

U maloj dvorani Časničkog doma ZZIO-a u vojarni "Petar Zrinski" 28. je rujna održano svečano potpisivanje ugovora kadeta 4. naraštaja Kadetske škole ZZIO-a.

Prije samog čina potpisa, pozdravni govor budućim je časnicima OS RH održao zamjenik zapovjednika ZZIO-a brigadir Zvonko Brajković, rekavši im kako od njih očekuje da tijekom svog školovanja "budu otvorenog duha i otvorenih ideja, s entuzijazmom koji može donijeti samo mladost". Kadetima je obećao stalnu potporu svih djelatnika ZZIO-a, a obratio se i skupini roditelja koji su također nazočili potpisivanju. Već sada imate razlog ponositi se svojom djecom, jer selekcija je bila vrlo teška - ustvrdio je brigadir Brajković. Pri potpisivanju ugovora, potrebne upute i podršku svojim budućim kolegama dali su stariji kadeti. Inače, ove godine sve seleksijske kriterije prošlo je 36 kandidata.

D. VLAHOVIĆ

Posjet izaslanstva Norveške ratne mornarice HRM-u

U posjetu Hrvatskoj ratnoj mornarici od 25. do 27. rujna boravili su načelnik stožera Norveške ratne mornarice kontraadmiral Jan Eirik Finseth, i zapovjednik Norveške obalne straže komodor Arild-Inge Skram.

Norveško izaslanstvo primio je zapovjednik HRM-a viceadmiral Zdravko Kardum. Kontraadmiralu Finsethu je predstavljena Hrvatska ratna mornarica u okviru sadašnjih zadaća te razvoj HRM-a u skladu sa Strateškim pregledom obrane i Dugoročnim planom razvoja. Norveškom izaslanstvu je objašnjen i način funkcioniranja sustava nadzora pomorske sigurnosti i pomorskog prometa u RH, te organizacija koordinacije Vlade RH za nadzor unutarnjih voda, teritorijalnog mora i ZERP-a. Za vrijeme razgovora obavljene su usporedbe funkcioniranja sustava nadzora pomorskog prometa u RH i u Kraljevini Norveškoj. Kontraadmiral Finseth je ponudio pomoći HRM-u u ustrojavanju Obalne straže te nastavak već dogovorene bilateralne suradnje kroz ukrcaj hrvatskih časnika na brodove Norveške obalne straže. Kontraadmiral Finseth je također ponudio pomoći u školovanju naših kadrova u norveškim školama ili dolazak njihovih stručnjaka, koji bi održali predavanja u HRM-u. Norveško izaslanstvo je prenijelo i inicijativu za ulaganjem Norveške i Danske mornarice u poligon za obuku ronioca u RH. Nakon razgovora gosti iz Norveške su obišli Operativno središte HRM-a, brodove Flote HRM-a "Kralj Dmitar Zvonimir" i "Cetina" te Institut pomorske medicine HRM-a.

F. BUJ

Početak proizvodnje SCAR-a

AMERIČKO zapovjedništvo za specijalne operacije (SOCOM) odobrilo je probnu proizvodnju nove modularne jurišne puške SCAR (Special Operations Forces combat Assault Rifle). Riječ je o jurišnoj pušci dostupnoj u dva temeljna kalibra američke vojske, a analitičari drže kako je inovativni način razvoja i nabave SCAR-a mogući dobar primjer za sve buduće slične programe.

Isporuka prvih primjeraka nove jurišne puške predviđena je za siječanj 2007. Konačno operativno testiranje i završna procjena predviđeni su od ožujka do lipnja 2007. SCAR dolazi u dvije inačice, Mk 16 SCAR-L (light - laka) i Mk 17 SCAR-H (heavy - teška). SCAR-L je u kalibru 5,56x45 mm, a SCAR-H u kalibru 7,62x51 mm.

Svaki SCAR ima mogućnost brze promjene cijevi pa će svaki korisnik moći, ovisno o potrebi, birati između tri moguća izbora: kratka cijev

za blisku borbu, standardna te prođužena (snajperska).

I laka i teška inačica imaju 90 posto istih dijelova uključujući poklopac sanduka, kundak i mehanizam okidača. Zamijenit će pet sadašnjih pušaka, i to: kratku jurišnu pušku M4A1, snajpersku pušku Mk

12 (obje kalibra 5,56mm), Mk 11 i M14, obje kalibra 7,62 mm.

Proizvođač SCAR-a je tvrtka FN Herstal. Riječ je o naprednoj konstrukciji koja se temelji na načelu odvođenja barutnih plinova. Mehanizam je s plinskim klipom kratkog hoda koji onemogućava prljanje zatvarača i znatno pridonosi pouzdanosti i jednostavnom održavanju.

Cijeli je program nabave SCAR-a proveden u kratkom vremenu. Nai-mje, zahtjev za novom puškom odo-

bren je potkraj 2003., slijedilo je deset mjeseci za dostavu ponuda, a prošla i ova godina bile su u znaku testiranja. SOCOM je u cijeli proces dosad uložio oko 3 milijuna USD. Brzina i uspješnost programa navode se kao uzorni, i možda će poslužiti kao model za ostale vojne nabave. Ako se jurišna puška SCAR pokaže dobrom u eksploataciji, možda uđe i u sastav ostatka vojske kao zamjena za pušku M16/M4.

M. PETROVIĆ

Testirano sintetičko gorivo na B-52

U AMERIČKOJ zrakoplovnoj bazi Edwards sredinom rujna s uspjehom je obavljen prvi u nizu probnih letova strateškog bombardera B-52, koji je kao pogonsko gorivo rabio kombinaciju klasičnog JP-8 jet goriva i novog sintetičkog goriva. Na bombarderu B-52 je obavljena modifikacija tako da je 6 motora TF33 bilo pogonjeno s JP-8 gorivom, dok se za pogon dva motora rabilo sintetičko, odnosno tzv. F-T (Fischer-Tropsch) mlazno gorivo.

Projekt dobivanja sintetičkog goriva američko ministarstvo obrane pokrenulo je prije četiri godine. Razloga za pokretanje tog projekta je više. Njime se želi odgovoriti na strateški cilj američkih oružanih snaga da do 2016. bude dobavljivo 50% pogonskog goriva iz alternativnih domaćih izvora, smanjenje ovisnosti o uvoznom gorivu, postizanje što je moguće više razine standardiziranosti (unificiranosti) vrsta goriva (trenutačno se u američkim oružanim snagama rabi 9 različitih tipova goriva), uporaba goriva iznimne čistoće i boljih odlika, te postizanje boljih mogućnosti pogonskih agregata uz smanjenje potrošnje pogonskih goriva, odnosno smanjenja ispuštanja štetnih plinova.

Tijekom rujanskog testiranja sinte-

tičkog goriva na B-52, rabljeno je gorivo koje je dobiveno F-T procesom proizvodnje iz prirodnog plina. F-T gorivo je proizvela američka rafinerija Syntroleum, koja je dosad proizvela 1 512 000 litara F-T goriva koje se rabi za potrebna testiranja. F-T proces proizvodnje sintetičkog goriva razvijen je tijekom dva desetih godina prošlog stoljeća u Njemačkoj, kada su njemački inženjeri počeli razvijati tehnologiju dobivanja sintetičkog goriva iz prirodnog plina i ugljena. Američke oružane snage su najveći potrošač avionogoriva u SAD-u, a unutar njih američko ratno zrakoplovstvo prednjači u odnosu na druge grane, koje također u sebi imaju zrakoplovnu komponentu, s 58% potrošnje. Kratkočrni strateški cilj američkih oružanih snaga je da do 2008. bude osigurano 378 milijuna litara sintetičkog goriva.

I. SKENDEROVIC

Lako vozilo Tokeh

NJEMAČKA tvrtka Rheinmetall na ovogodišnjoj je izložbi vojne tehnike Eurosatory predstavila koncept lakog taktičkog vozila Tokeh. Prateći zahtjeve moderne vojske tvrtka je zaključila kako postoji potreba za malim, sposobnim vozilom dobre terenske pokretljivosti. Vozilo je posebno prilagođeno potrebama specijalnih postrojbi i djelovanju u međunarodnim mirovnim misijama.

Tokeh je osmišljen kao privatna inicijativa Rheinmetalla koji ima dugu tradiciju u proizvodnji raznih vojnih vozila, kotačnih i gusjeničnih. Vozilo ima dobru terensku pokretljivost zahvaljujući pogonu 4x4 te inovativnom prilagodljivom ovjesu. Može se jednostavno prevoziti helikopterom NH 90 jer su konstruktori pri osmišljavanju vozila pazili da di-

menzije budu odgovarajuće. Dužina je Tokeha 3400 mm, širina 1600 mm, a visina 1400 mm. Masa praznog vozila iznosi 1800 kg, a najveća dopuštena je 2400 kg. Gu-

me su dimenzija 235/85 R16 s *run-flat* umetcima, vozilo ima sustav središnjeg nadzora tlaka u guma-ma. Opremljen je ABS kočnicama, postiže maksimalnu brzinu od 120 km/h.

Pokreće ga dizelski motor IVECO F1A radne zapremine 2,3 litre i snage 85,5 kW (116 KS) i najvećeg okretnog momenta od 270 Nm pri

Rheinmetall

3900 o/min. Motor zadovoljava Euro III normu o čistoći ispuha i ima dobru ekonomičnost.

Vozilo prima dva vojnika, a može prihvati i laku strojnicu pa tako postaje kombinirana platforma koja se može rabiti za prijevoz osoba i opreme ili za potporu u borbenim djelovanjima.

M. PETROVIĆ

POLJSKO ministarstvo financija objavilo je kako su američka tvrtka Sikorsky Aircraft i poljska tvrtka PZL Mielec sredinom rujna potpisale sporazum o strateškom partnerstvu. Na temelju tog sporazuma u Poljskoj će biti pokrenuta linija za sklapanje helikoptera International Black Hawk te niza drugih helikopterskih komponenti. Inicijalna faza provedbe predmetnog sporazuma predviđa američko investicijsko ulaganje u poljske tvorničke kapacitete uz vrlo važan transfer potrebne tehnologije, kako bi se mogla pokrenuti linija za sklapanje helikoptera i komponenti. U skladu s postignutim sporazumom inicijalna isporuka komponenti za sklapanje helikopte-

Poljska će sklapati Black Hawkove

ra PZL Mielecu bi trebala biti tijekom 2008., dok bi početkom 2010. trebali biti isporučeni prvi helikopteri International Black Hawk.

Tijekom srpnja ove godine Sikorsky Aircraft objavio je kako radi na razvoju svoje nove inačice helikoptera International Black Hawk, koja je isključivo namijenjena međunarodnom tržištu te da u tom smislu namjerava uspostaviti odgovarajuću međunarodnu mrežu za sklapanje i isporuku helikoptera te potrebnu logističku potporu njihovim operaterima. U tom smislu, prema navodima tvrtke Sikorsky Aircraft, strateško partnerstvo s poljskim PZL Mielcem se čini sasvim prirodnim, jer je riječ o jednom od najvažnijih dijelova poljske zrakoplovne industrije sa šestdesetogodišnjom tradicijom te s više od 1500 djelatnika u raznim

pogonima. Za poljsku zrakoplovnu industriju navedeni sporazum je od nedvojbeno velike važnosti. Jer, s jedne strane, američka tvrtka Sikorsky Aircraft nije samo svjetski priznati proizvođač zrakoplovne tehnike nego uz to ima vrlo razvijenu industrijsku suradnju s drugim jakim svjetskim proizvođačima različite zrakoplovne tehnike i opreme koju integrira u svoje letjelice, a suradnja s takvima tvrtkama jamči razvoj i napredak PZL Mieleca, ali i poljske zrakoplovne industrije u cijelosti.

I. SKENDEROVIC

Švedska naručila AMOS

ŠVEDSKA uprava za nabave FMV sklopila je ugovor s tvrtkom BAE Systems Hagglunds da dostavi dva predserijska minobacačka sustava AMOS kalibra 120 mm za potrebe švedske vojske. Sustavi će biti dovršeni 2010. i dostavljeni 2011., a postaviti će se na gusjenično podvozje CV90.

AMOS je razvijen kao privatni projekt tvrtke Patria Hagglunds koja je nastala kao zajednički projekt britanske tvrtke BAE Systems Hagglunds (sa sjedištem u Švedskoj) i finske Patria.

Ugovor osim predaje dva sustava predviđa i mogućnost narudžbe još nepoznatog broja serijskih sustava, potporu tijekom radnog vijeka, održavanje, streljivo te rad na pripremi novog bojišničkog nadzorno-

-zapovjednog sustava koji će iskoristiti sve napredne mogućnosti novog minobacača.

BAE Systems Hagglund je tijekom 2002. i 2003. dovršio 40 podvozja

CV90 predviđenih da se na njih naknadno postave kupole s minobacačima AMOS. Očekuje se kako će prva dva predserijska primjerka poslužiti za završna ispitivanja na temelju kojih će se na serijskim primercima provesti eventualne izmjene i prilagodbe.

BAE Systems Hagglund

AMOS će se, dugoročno gledano, vjerojatno postaviti i na novo napredno hibridno podvozje SEP (Splitterskyddad Enhets Platform) koje se razvija u gusjeničnoj i kotačnoj inačici i nakon 2011. bi trebalo ući u sastav švedske vojske.

M. PETROVIĆ

Predstavljen novi projekt razarača

PRIGODOM otvaranja AWD Systems Centra u Felixtownu (Australija) 8. kolovoza ove godine predstavljene su prve slike novog projekta razarača namijenjenog protuzračnoj obrani tvrtke Gibbs & Cox koja se natječe za ADW (Air Warfare Destroyer) program australske ratne mornarice.

Novi projekt razarača pune istisnine 8100 tona i duljine preko svega 148 metara izrazito nalikuju Aegis razaračima DDG 51 klase Arleigh Burke (DDG 51) izgrađenima za potrebe američke mornarice te su opremljeni sličnim naoružanjem.

Australske razarače pokretat će kombinacija dizelskih motora i plinskih turbina (CODAG konfiguracija) nasuprot plinskih turbin (CO) koje su ugradene u razarače DDG-51. Takva kombinacija pogonskog postrojenja bit će ekonomičnija pri uporabi te će se povećati podru-

čje rada i izdržljivost pogonskog sustava. Razarači će biti opremljeni Aegis sustavom naoružanja, kombinirajući radar za motrenje SPY-1D i projektil Standard Missile SM-2 Block III a na projektu su sudjelovale tvrtke Anteon Corporation, Angle Inc., Basic Comerce & Industries, ICI, Lockheed Martin Tactical System Romulus and Tehnomics. S obzirom na činjenicu da se ulazak u službu australske ratne mornarice očekuje tek 2013., razarači će biti opremljeni spektrom različitih opcija nami-

jenjenih protuzračnoj obrani, koju će pružati i drugim rodovima australske vojske.

Tvrta Gibbs & Cox natječe se protiv projekta španjolske tvrtke Navatia, koji se temelji na platformi njihove F100 fregate koje su u aktivnoj službi španjolske i norveške mornarice.

ADW programom, vrijednim blizu 6 milijardi australskih dolara planira se gradnja triju razarača klase Hobart a konačan izbor najboljeg ponuditelja očekuje se tijekom 2007.

M. PTIĆ GRŽELJ

Desantni brodovi klase Bay dodijeljeni tvrtki BAE Systems

ZBOG neispunjene rokova, prekoračenja proračuna i loših tehničkih rješenja, britansko ministarstvo obrane prekinulo je ugovor o gradnji desantnih brodova klase Bay (LSD(A) - Landing Ship Dock (Auxiliary)) za britansku ratnu mornaricu s brodogradilištem Swan Hunter te je posao dodijelilo brodograđevnoj tvrtki BAE Systems.

U travnju 2006. ministarstvo obrane je službeno primilo prvi brod iz klase Bay, RFA Largs Bay, koji je nakon više od godine dana zakašnjenja predalo brodogradilište Swan Hunter. No, troškovi gradnje dvaju brodova iz klase porasli su za 69 % iznad vrijednosti ugovorene u prosincu 2000.

Drugi brod tvrtke Swan Hunter, RFA Lyme Bay bit će odtegnjen u škotsko brodogradilište Govan, u vlasništvu tvrtke BAE Systems gdje će uslijediti završni radovi na izgradnji dijelova trupa, konačnoj integraciji opreme i sustava i primopredajnim ispitivanjima usporedno s drugim brodom iz klase, RFA Cardi-

gan Bay. Tako će BAE Systems preuzeti odgovornost za tehničku ispravnost i jamstvo za sva četiri broda u klasi. Iako je i BAE Systems prekoračio proračun, ministarstvo obrane je uvjerenito kako će taj korak donijeti veću sigurnost za program u smislu ispunjenja rokova i održanja cijena namijenih završetku LSD(A) programa.

Glavne odlike desantnih brodova klase Bay su:

- puna istisnina: 16,190 tona
- duljina preko svega: 176,60 metara
- širina: 26,40 metara
- projektni gaz: 5,10 metara
- brzina: 18 čvorova
- doplov: 8000 nautičkih milja pri brzini 15 čvorova
- pogon: dizelsko-električni propulzijski sustav s dva azimutna propulzora i krmenim porivnikom - dva Wartsila 8L26 motora (svaki snage 2,240 kW), dva Wartsila 12V26 motora (svaki snage 3,360 kW) te jedan pomoći Wartsila dizelski generator

- naoružanje: planirana ugradnja FTR CIWS Phalanx sustava uz pripremu preostalih elemenata za ugradnju naoružanja i obrambenih sustava
- posada: 65 članova
- teret: 356 vojnika, 1200 linearnih metara za vozila, 12_40 ili 24_24 TEU kontejnera, 2 x LCVP (Landing Craft Vehicle and Personnel) Mk.5, 1 x LCU (Landing Craft Utility) Mk10, 2 x Mexeflotes
- sletna paluba: ograničene mogućnosti transporta Merlin, Chinook ili V-22 Osprey zrakoplova/he likoptera.

M. PTIĆ GRŽELJ

Sikorsky predstavio svog CSAR-X kandidata

POTKRAJ rujna američka tvrtka Sikorsky Aircraft pred brojnim visokim dužnosnicima američkog ratnog zrakoplovstva i ministarstva obrane službeno je predstavila svoj prijedlog za buduću CSAR-X platformu. Riječ je o helikopteru HH-92 Superhawk, koji je projektiran kao višenamjnska CSAR platforma nove generacije, koja je između ostalog prepoznatljiva i po različitim oblicima napredne tehnologije koja je integrirana u helikopter. Helikopter HH-92 Superhawk (koji je "militari-

zirana" inačica helikoptera S-92 Helibus) nje- gov proizvođač tvrtka Sikorsky Aircraft, koja je dio velike korporacije United Technologies, nominira kao zamjenika postojeće CSAR platforme u američkom ratnom zrakoplovstvu, odnosno helikoptera HH-60G. U sklopu CSAR-X natječaja USAF namjerava nabaviti 141 helikopter, koji bi bio isključivo rabljen za borbeno traganje i spašavanje.

Zadnjih nekoliko godina američko ratno zrakoplovstvo je suočeno s većom operativnom angažiranošću svojih zrakoplovnih resursa, uz istodobni pritisak s druge strane za smanjenjem operativnih troškova. Između ostalog, ciljujući i na tu činjenicu, tvrtka Sikorsky Aircraft na-

vodi kako njihov prijedlog, odnosno helikopter HH-92 Superhawk ima nadmoćnu prevagu u odnosu na bilo kojeg drugog kandidata u toj kategoriji transportnih helikoptera. Kao argumente tih svojih navoda iznose činjenice kako je od uvođenja u operativnu uporabu helikoptera S-92 tijekom 2004. do danas u prosjeku ostvarena tehnička ispravnost, odnosno operativna raspoloživost helikoptera od čak 97 %, što je u odnosu na druge transportne helikoptere sličnog tipa više za 20% do 30%. Uz to, navode kako je u odnosu na druge transportne helikoptere potrebno 2,5 manje radnih sati glede zrakoplovno-tehničkog održavanja i opsluživanja helikoptera te da su operativni troškovi održavanja i opsluživanja helikoptera niži i do 40%.

I. SKENDEROVIC

Terrorizam i povijest terorizma

U današnje doba, doba galopirajućeg tehnološkog napretka čovječanstvo je steklo moć samouništenja, uništenja života na zemlji te raznim ugrozama dovelo u pitanje globalnu sigurnost svijeta

Viktor GEGIĆ, Neven OBRADOVIĆ

Golemim tehnološkim napretkom, te rizicima koje on donosi svijet je ugrožen raznim opasnostima, a sva nastojanja da se održi razina sigurnosti svode se na opću odgovornost čovjeka.

Upravo o čovjeku ovisi budućnost civilizacije, to jest, hoće li daljnji proces teći samouništenju i degradaciji svega dosad postignutog, ili će čovječanstvo naći kompromis u kojem bi bilo dovedeno u položaj ravnopravnosti, što je ključna riječ za ostvarivanje navedenog uvjeta.

Duboke suprotnosti u ljudskom društvu, znanstvena dostignuća i nove tehnologije, čiju korist i uporabu nadzire manjina čovječanstva, na uštrb većine, dovodi do snažnih i različitih izvora ugrožavanja, koji se vrlo brzo šire, a sve je veći broj ugroza koje mogu imati globalne učinke i posljedice po svijet.

Jedna od ugroza, koja svakim danom dobiva sve više na važnosti, a širi se vrlo brzo, te obuhvaća gotovo čitavu našu planetu, vrlo negativno klasificirana od čovječanstva je terorizam.

Kako je ta pojava uzela maha, te predstavlja golemu opasnost po pojedinca, zajednice, države i šire, svijet je prisiljen odgovoriti na akcije terora.

Iako su žrtve terorizma daleko manje u usporedbi s nekim drugim vrstama ugrožavanja, svijet se danas boji najviše terorizma zato što je ta djelatnost organizirana i dobro pripremana, te primjenom nasilja ostvaruje svoje ciljeve, čime krši temeljna ljudska prava te prava svjetske zajednice.

S obzirom na to da je djelatnost tajna i dobro organizirana, vrlo je teško uništiti ga, stoga postaje

svjetski problem, koji će čovječanstvo pratiti još dugo vremena, a njegov kraj možemo nazirati tek rješavanjem problema u kojima su njegove temeljite zakonitosti i uzroci.

Terorističkim se akcijama pojedinih organizacija nastoji skrenuti pozornost na probleme određenih skupina i frakcija, a najpogodniji način je sijanje straha, uzimanje ciljanih i nedužnih žrtava spektakularnim akcijama, koje trenutačno odjekuju u čitavom svijetu i postaju udarne vijesti na svim medijima. Odlučujući čimbenik za razumijevanje današnjeg, suvremenog terorizma jest važnost emocionalnog učinka terorističkog čina na populaciju koja nije izravna žrtva. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Nova struktura austrijskog ratnog zrakoplovstva

Diljem Europe oružane snage prolaze razdoblje smanjivanja i prilagodbe dužnostima i zadaćama XXI. stoljeća.

Ni Austrija nije iznimka od tog europskog trenda. To se, naravno, odnosi i na austrijsko ratno zrakoplovstvo

Erich STROBL, Heinz BERGER, EMPA Austria

Od 1. prosinca 2002. pa do 31. kolovoza 2006. austrijsko ratno zrakoplovstvo i protuzračna obrana bile su u sastavu Zapovjedništva ratnog zrakoplovstva (KdoLuSK) smještenog u zračnoj bazi Langenlebarn, zapadno od Beča.

Od 1. rujna 2006. uvodi se nova organizacijska struktura. Staro se zapovjedništvo ukida, a ustrojavaju se dva nova. Prvo je Zapovjedništvo zračnog nadzora (Kommando Lufttraumüberwachung - KdoLRU) sa sjedištem u Salzburgu dok je drugo Zapovjedništvo za zračnu potporu (Kommando Luftunterstützung - KdoLuU) sa sjedištem u zračnoj bazi Linz-Horschung. Obadva su zapovjedništva izravno podređena novoustrojenom Zapovjedništvu oružanih snaga u Grazu. Dio će časnika zrakoplovstva preuzeti poslove u Za-

povjedništvu oružanih snaga te dio poslova ukinutog Zapovjedništva zrakoplovstva. Razmatra se i mogućnost ustrojavanja odjela za ratno zrakoplovstvo u ministarstvu obrane, ali odluka o tome još nije donesena.

Kommando Luftraumüberwachung

Zadaća novoustrojenog zapovjedništva Kommando Luftraumüberwachung (KdoLRU) je provedba zadaća operativnog upravljanja svim sustavima za nadzor zračnog prostora. Zapovjedništvo će imati pukovniju za motrenje zračnog prostora, radarsku bojnu, dvije PZO bojne, potrebne radarske postaje, zrakoplovnu tehničku jedinicu u zračnoj bazi Zeltweg. U budućnosti će pukovnija za motrenje zračnog prostora imati tri eskadrile: prvu i drugu eskadrilu opremljene s 18

borbenih aviona Eurofighter Typhoon (prvi primjeri stići će 2007.) koje će djelovati iz zračne baze Zeltweg. Trenutačno, austrijsko zrakoplovstvo ima dvanaest borbenih aviona F-5E Tiger II koji su unajmljeni od švicarskog ratnog zrakoplovstva. To je prijelazno rješenje koje će premostiti vrijeme od povlačenja iz službe starih Drakena pa do uvođenja novih Typhona. Tigeri su smješteni u zračnoj bazi Graz Thalerhof. Treća eskadrila (već postoji) brojat će 28 školskih aviona Sabab 105OE, a smještena je u zračnoj bazi Linz Horschung. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Tekst je objavljen u sklopu suradnje Europskog udruženja vojnih novinara (EMPA)

Sustavi za registraciju pogodaka RP-1, RP-2 i RP-3

Cilj projekta Protector je obnova mogućnosti novozelandske ratne mornarice u zadaćama patroliranja i podrške na prostranstvima južnog Pacifika

Tomislav PEŠUT

Pojava bilo kojeg novog oružja ili ratne opreme istodobno potiče na razmišljanje kako da se za takvo sredstvo simuliraju ratni uvjeti u mirnodopskom razdoblju. Postoji grana vojnih znanosti koja se bavi proučavanjem i pronađenjem optimalnih metoda za provođenje vježbi s borbenim sredstvima, pri čemu se posebna pozornost pridaje gađanju. Gađanje kao proces obuhvaća: ciljanje (praćenje), ispaljivanje (lansiranje) očitavanje rezultata (pogodak - promašaj)

Glavne kategorije gađanja s obzirom na lokaciju oružja i cilja su: zemlja-zrak; zrak-zrak; zrak-zemlja; zemlja-zemlja, more-zrak, zrak-more, more-more...

Očitavanje pogodaka kao rezultata gađanja na određenu metu provodi se vizualno, mjerjenjem ili uspoređivanjem odnosa na referentnu točku ili uređajima koje zovemo indikatori pogodaka. Za neka

gađanja indikatori pogodaka predstavljaju modernizaciju (npr. zrak-zemlja, nije potrebno brojiti pogotke na meti već se očitavaju na prijamnoj postaji), dok su za neka potrebni (zrak-zrak, zemlja-zrak).

Indikatore pogodaka možemo podijeliti :

I) Prema vrsti senzora:

Akustički - reagiraju na energiju izazvanu promjenom tlaka zraka od udarnog vala projektila koji se giba nadzvučnom brzinom u blizini indikatora te mehaničku energiju pretvara u električnu.

Radarski - primjena Dopplerovog efekta u radarskoj tehnici rezultira je Dopplerovim radarima čija se načela rada rabe i u indikatorima pogodaka (to su indikatori velike preciznosti i velike osjetljivosti na vanjske smetnje).

Radioaktivni - reagiraju na projektili koji na sebi nose radioaktivni premaz.

II) Prema preciznosti registracije i predstavljanja informacija:

Indikatori brojila pogodaka - daju podatak o broju projektila koji su prošli kroz zonu registracije.

Indikatori pogreške gađanja - daju podatak o udaljenosti pogotka (pogreške) u odnosu na indikator kao i o njegovoj orientaciji u prostoru.

III) Prema kategoriji gađanja (pokretljivost):

Stacionarni - indikator se ne giba u fluidu ili je gibanje zanemarivo s obzirom na brzinu zvuka i radarskih zraka (indikator na zemlji ili brodu).

Dinamički - indikator se giba u fluidu, gibanje nije zanemarivo s obzirom na brzinu zvuka i radarskih zraka (indikator u sklopu vučene mete koju vuče zrakoplov). ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Chance Vought F7U Cutlass

Iako je u operativnoj uporabi Cutlass ostao vrlo kratko, ostat će zapamćen kao avion s velikim brojem inovacija koje se i danas rabe na najsuvremenijim lovcima. Uz to Cutlass je bio prvi palubni lovac na svijetu sa strelastim krilima

Domagoj MIČIĆ

Potkraj četrdesetih godina prošlog stoljeća računala još nisu zavladala projektnim uredima zrakoplovnih tvrtki a sve snažniji turbomlazni motori pružali su mogućnost postizanja sve većih brzina. U to vrijeme projektanti lovačkih aviona još uvijek su imali širok raspon mogućnosti. Tako je Northropov lovac F-89 Scorpion (vidi Hrvatski vojnik broj 100), koji je prvi put poletio 16. kolovoza 1948. imao velika ravna krila koja su mogla biti i na nekom lovcu s klipnim motorom. S druge strane, nešto manje od godinu dana prije poletio je North Americanov F-86 Sabre (vidi Hrvatski vojnik 69) koji je imao strelasta krila koja bi se mogla naći i na današnjim suvremenim jurišnicima. S vremenom na vrijeme pojavljivali su se i projekti koji su bili pola stoljeća ispred svog vremena. Jedan od njih je Northropov bombarder YB-49 s konfiguracijom letećeg krila koji je poletio još 1. listopada

1947. a koji smo opisali u Hrvatskom vojniku broj 73. Jedan od takvih prenaprednih projekata koji su uspjeli doći do faze operativne uporabe je i palubni lovac Chance Vought F7U.

Nakon što se tijekom II. svjetskog rata proslavila svojim palubnim lovcem F4U Corsair tvrtka Chance Vought je svoj ugled odličnog proizvođača palubnih lovaca ozbiljno ugrozila lovcem F6U-1 Pirate (vidi Hrvatski vojnik broj 53). Pirate su Chance Voughtovi projektanti na brzinu "sklepali" a rezultat je bio očajan. Zbog toga Pirate danas nosi neslavnu titulu najvećeg promašaja američke zrakoplovne industrije nakon II. svjetskog rata. I dok bi se druge tvrtke na njihovom mjestu prepustile projektiranju konzervativnih aviona, vodstvo Chance Voughta je krenulo u potpuno drugom smjeru - u rizičan razvoj najnaprednijeg lovačkog aviona svog doba.

Počeci

Razvoj Cutlassa započeo je još dok je trajala izrada prvog prototipa Piratea. Naime, sredinom 1945. američka je ratna mornarica odlučila hrabro zatražiti napredni palubni lovac koji će letjeti brzinom od 600 nautičkih milja na sat (1080 km/h) na visini od 40 000 stopa (13 300 metara). To su bili zahtjevi koji bi u to vrijeme bili preveliki i za lovački avion ratnog zrakoplovstva. Za usporedbu tadašnji standardni palubni lovac američke ratne mornarice Corsair mogao je letjeti brzinom od 756 km/h i postići najveću visinu leta od 11 278 metara. Uviđajući sve probleme koji su nastali s Pirateom, Chance Vought je odlučio riskirati i na radikalnan zahvat Američke ratne mornarice odgovorio radikalnim projektom lovca sa strelastim krilima i bez klasičnih repnih upravljačkih površina. ■

Tekst u cijelosti pročitajte na:
www.hrvatski-vojnik.hr

Temistoklo - pobjednik kod Salamine

Grčka se flota okupila oko Artemisiona pod zapovjedništvom Euribijada, inače zapovjednika brojem brodova skromne spartanske mornarice. Budući da su joj se Atenjani pridružili sa čak 127 brodova, bilo je normalno da zapovjedništvo preuzme Temistoklo...

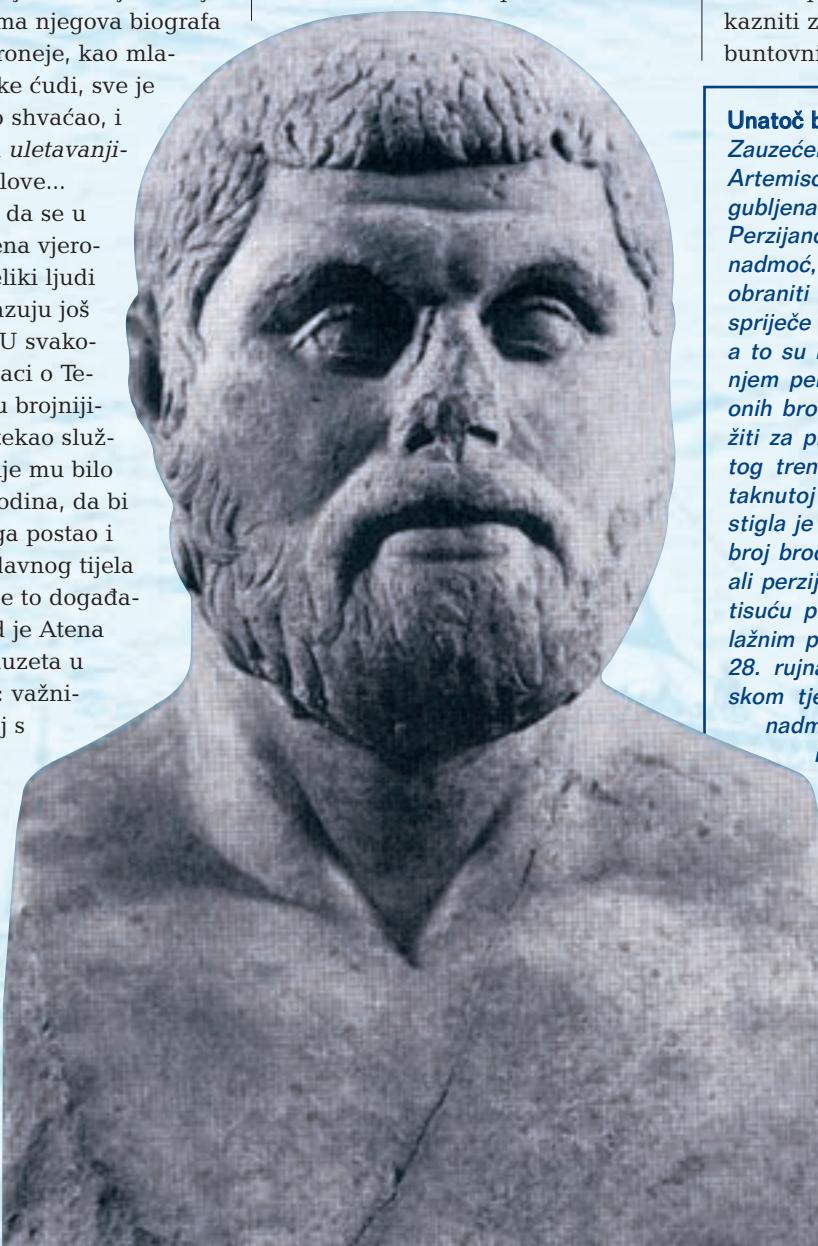
Jurica MILETIĆ

Sva je prilika da se Temistoklo rodio oko godine 525. pr.n.e., u seocu Phaeerarhioi, i da mu se otac zvao Neoklo. Mati mu najvjerojatnije nije bila Atenjanka već je potjecala iz Trakije ili Karije. Ako je suditi po zapisima njegova biografa Plutarha od Heroneje, kao mладac bio je žestoke čudi, sve je izvanredno brzo shvaćao, i uвijek bio sklon uletavanjima u velike poslove...

Valja istaknuti da se u Ateni tog vremena vjerovalo kako svi veliki ljudi svoje vrline iskazuju još kao vrlo mladi. U svakome slučaju, podaci o Temistoklu postaju brojniji ma tek kad je stekao službu arhonta, a nije mu bilo još ni trideset godina, da bi ubrzo nakon toga postao i članom savjetodavnog tijela areopaga. Sve se to događalo u vrijeme kad je Atena bila i te kako zauzeta u čak dva sukoba: važnim se činio onaj s otokom Egi-

na, koji je, smješten točno nasuprot atenske luke Faleron, opasno ugrožavao atensku trgovinu. U drugom je planu bio sukob s perzijskim carstvom. Grčki gradovi u Maloj Aziji pobunili su

se protiv perzijskoga kralja Darija, i Atenjani su nakratko potpomagali njihovu bunu. Upravo za Temistoklova arhontovanja širile su se glasine kako će Perzijanci zauzeti cijelu Europu i Atenjane primjereno kazniti zbog njihova podupiranja buntovnih gradova. Grčki povjesni-

■ Iako je bio političar i uspješan ratnik "na kopnu", Temistoklo je shvatio da će odlučnu ulogu u sukobu s Perzijancima ipak imati grčko brodovlje. Već ranije je uložio značna sredstva u ojačavanje atenske mornarice...

Unatoč brojčanoj nadmoći...

Zauzećem Termopila i napuštanjem Artemisona činilo se da je Atena izgubljena: i u ljudima i u brodovima Perzijanci su imali golemu brojčanu nadmoć, i Grci su bili svjesni da se obraniti mogu samo ako Kserksa spriječe da ujedini sve svoje snage, a to su mogli postići samo uništenjem perzijskog brodovlja, osobito onih brodova koji su trebali poslužiti za prijevoz vojnika. Grčkoj, do tog trenutka još uвijek posve netaknutoj floti kod otočića Salamine stigla je i pomoć, pa im je ukupan broj brodova narastao na čak 380, ali perzijska je flota brojila više od tisuću plovila. Ipak, Temistoklo je lažnim porukama zbulio Kserksa i 28. rujna 480. godine u Salaminском tjesnacu, u kojem brojčana nadmoć perzijske flote više nije mogla doći do izražaja, Kserksovu vojsku potpuno porazio i iz gotovo poražena admirala pretvorio se u sjajnog pobjednika. Bitka kod Salamine označila je svršetak perzijskih nastojanja da osvoje taj dio Europe, a nemiri u vlastitoj zemlji primorali su ih na povratak. Poraženu im mornaricu grčki brodovi koji su za njom pošli u potjeru ipak nisu uspjeli posve uništiti.

čar Herodot iz Halikarnasa koji je pisao pola stoljeća kasnije, vjerovao je da je Darije žudio za osvetom.

Naime, godine 492. poslao je svojeg rođaka Mardonija da za nj osvoji Makedoniju, i dvije godine kasnije njegovi vojskovođe Datis i Artafernes zauzeli su Egejske otoke. Potaknuti tim uspjesima, željeli su vratiti na vlast Hipiju, nekadašnjeg atenskog tiranina, ali ih je veliki Miltijad potkraj ljeta godine 490. porazio na Maratonskom polju. Prema kasnijim pisanim izvorima čini se da je i na Maratonu jedan od pomoćnika vrhovnog vojskovođe bio upravo Temistoklo. Premda tvrdnja može biti istinita, vjerojatnije je da je to tek legenda koja se ispreplela oko njegova imena zahvaljujući njegovim kasnijim pobedama protiv istog neprijatelja.

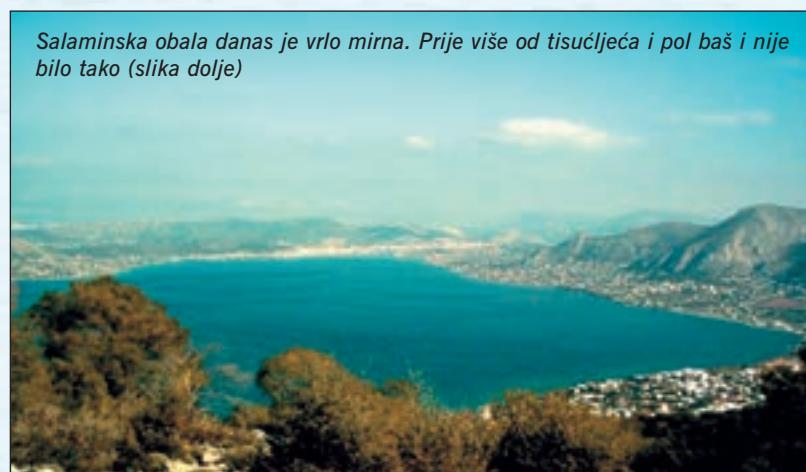
Slučaj je htio da je nekoliko godina kasnije blizu Lauriona, a istočno od Atene pronađena srebrna žila. U normalnim okolnostima atenska bi država pravo iskorištavanja rudnika dala u najam najboljem ponuđaču, ali Temistoklo je predložio da se od tog srebra iskovanim novcem finansira izgradnja ratne mornarice. Napolon, rat između Atene i Egine trajao je već nekoliko godina, i on je neprestance tvrdio kako se atenski brodovi ne mogu ravnopravno suprotstavljati znatno većim plovilima neprijateljski nastrojena otoka. Prijedlog je napokon bio prihvaćen, a u međuvremenu, daleko tamо na istoku perzijski je kralj Darije umro, a naslijedio ga sin Kserkso koji je odmah krenuo u pohod protiv Grka. Spremao je pravu invaziju i pokrenuo protiv njih golemu mornaricu, a Temistoklova izgradnja brodova koji su se trebali suprotstaviti mornarici Egine tek se preusmjerila na izgradnju protiv perzijske flote.

Bitka na Maratonu Atenjanima je potvrdila da se Perzijanci mogu pobijediti, ali i da pobedu nose teško naoružani i oklopljeni hopliti. Takvu su si opremu i oružje mogli dopustiti samo bogatiji, dok su prema Temistoklovu planu oni siromašniji trebali biti tek veslači na nekom od brojnih brodova u izgradnji, i raslojavanje atenskog demokratskog

društva je započelo. K tome, Temistoklo je doista udario temelje nečemu što će jednoga dana postati pravim mornaričkim carstvom. Očekujući dolazak Kserksove goleme mornarice, Grci su bili svjesni da će neizmjeran biti i broj vojnika koji će s perzijskim brodovljem stići. Maraton je podučio i Perzijance: Grke se može pobijediti samo uz pomoć velike brojčane prednosti. Na velikom skupu održanom u Korintu u jesen 481. godine potanko su dogovorene grčke pripreme protiv neprijateljske invazije, i odlučeno je da se stanovništvo Atene evakuira, a samo je

poručalo da se sve povjeri drvenome zidu, odnosno brodovlju. Dolaskom ljeta stigli su i Perzijanci i ne bez muke svladali Spartance koji su čuvali Termopilski klanac, u kojem je tek zahvaljujući Efijaltovoj izdaji pao i sam kralj Leonida na čelu svojih tristotinjak ljudi. Što se spartanske mornarice tiče, bila je neznatna: u bitci kod Artemisiona imala je Sparta samo 10, a kod Salamine će imati tek 16 brodova. Svim brodovima na čelu bio je nauarh, a pojedinim brodovima zapovijedaju trijedarci. Zanimljivo je da se nauarha dobivalo biranjem, a službu nitko

Salaminska obala danas je vrlo mirna. Prije više od tisućljeća i pol baš i nije bilo tako (slika dolje)

Turisti poput Kserksove vojske

S glavne ceste koja Atiku, odnosno Atenu spaja s Korintom, poprište bitke koja se odigrala prije nešto više od 1515 godina teško se može vidjeti. Nasuprot otočića Salamine je glasovita antička Eleusina - danas tek mjesto s nebrojenim tankovima, skladištima i cijevima, a sama sjeverna salaminska obala ni po čemu ne odaje da se tu odigralo nešto važno. Ništa bolja situacija nije ni malo zapadnije kod Megare: od postrojenja se ne vidi više priroda. Sjeverna obala Saroničkog zaljeva ionako nije odveć lijepa, ali je zato podosta onečišćena. Situacija se ponešto popravlja tek nadomak Korintskog kanala - tom obvezatnom stajalištu svih turističkih skupina koje, kao nekad Kserksova vojska, u bezbrojnim kolonama hodočaste uzduž i poprijeko drevne Helade.

brodovlje bilo poslano u Artemision i pokraj Salamine. Temistoklo je vjerovao kako se grčka sloboda može obraniti samo na tim mjestima. Njegovo se taktici priklonila i proročica svetišta u Delfima. Premda je bog Apolon prvotno savjetovao da se grčki brodovi rasprše „do rubova zemlje“, na Temistoklov zahtjev proglašanju je bilo promijenjeno i pre-

nije mogao obnašati više od godine dana, i to samo jednom u životu.

Grčka se flota okupila oko Artemisiona pod zapovjedništvom Euribijsada, inače zapovjednika brojem brodova skromne spartanske mornarice. Budući da su joj se Atenjani pridružili sa čak 127 brodova, bilo je normalno da zapovjedništvo preuzme Temistoklo... ■

Mikael Niemi: "Pop-glazba iz Vittule", AGM, Zagreb, 2005.

Mikael Niemi rođen je 1959. u Pajali u Švedskoj, gdje i sad živi, a njegov prvi roman za odrasle smješten je u to mjesto na sjeveru uz finsku granicu, u šezdesete godine, kad napredak stiže i u najudaljeniji kutak svijeta - ceste se asfaltiraju, obitelji kupuju prve automobile, a tinejdžeri počinju slušati pop-glazbu. U dvadesetak poglavlja ove iznimno tople knjige pratimo sjećanja učitelja književnosti o najvažnijim događajima iz njegova djetinjstva, a usput na šaljiv i poetičan način upoznajemo lokalne običaje i tradiciju te unebesno smiješne promjene što ih donosi pop-kultura. Matti i njegov prijatelj Niila skidaju s ploča Beatlesa hitove kao što je "Ol jnid is lav" i sanjaju o tome da postanu rock zvijezde, ali u njihovom hladnom i oporom kraju od dječaka se očekuje da se bave muževnjim stvarima - pucanjem iz zračnica, igranjem grubog hokeja, tamanjenjem glodavaca, međusobnom tučom i natjecanjem tko će više popiti i dulje izdržati u kipućoj sauni. Autor prikazuje Vittulu kao egzotičan kutak globusa u kojem je vrijedilo živjeti i odrastati, premda u njoj vladaju gruba sjeverna klima i oskudni mentalitet seljaka. Ovaj originalan roman postigao je fenomenalan uspjeh u Švedskoj - prodan je u više od 800.000 primjeraka, tj. kupio ga je svaki deseti Švedanin, osvojio je publiku i najznačajniju švedsku nagradu "August". Hrvatskim čitateljima piščev stil sjećanja na djetinjstvo te britkog crnog humora i epizoda na rubu groteske može biti blizak iz rado čitanih djela Gorana Tribusona.

Mirela MENGES

FILMOTeka**World Trade Center (kino)**

- američka drama (129 min.)
- distributer: Blitz film & video
- redatelj: Oliver Stone
- gl. uloge: Nicolas Cage (John McLoughlin), Michael Pena (Will Jimeno), Maria Bello (Donna McLoughlin), Maggie Gyllenhaal (Allison Jimeno)

Kao veliki poklonik pokretnih slika, nikada neću zaboraviti kışnu jesen 1987. kada sam prvi puta odlučio izvaditi iz, nikad dostačno popunjeno, srednjoškolskog novčanika novih dvadeset hiljada i pogledati isti film drugi dan zaredom. Bio je to Stoneov *Vod smrti*. Od tada je snimio desetak filmova i nikad me nije iznevjerio. Nikad do sada. Pun nade i pozitivne energije, s najvećim zanimanjem očekivao sam još jedno britko, provokativno remek-djelo poput njegova posljednjeg *Aleksandra*. A onda, 20-ak minuta nakon što se tornjevi blizanci uruše, shvatiš da će tvoj junak, uz neizbjježne suze, zaglibiti u samosažaljivoj američkoj patetici i tješiš se da i najveći igrači mogu promašiti "zicer", a već u sljedećoj utakmici ponovno postići "hat-trick". Za razliku od briljantnog *United 93*, WTC je sniman po sjećanjima preživjelih pripadnika lučke kapetanije, njihovih spasitelja i obitelji. Upravo tu leži razlog Stoneova neuspjeha, jer dosljednim pridržavanjem onoga što se dogodilo često upadneš u zamku karikaturalnosti. Jedna od nekoliko sličnih priča iz WTC-a to objašnjava: bivši marinac, gledajući u New Jerseyu na TV-u prijenos katastrofe, shvati da ima misiju nekoga spasiti iz ruševina. Prvo se pomoli i potraži župnikov blagoslov u lokalnoj crkvi, zatim otide na novu frizuru i naposljetku odšeta u smjeru potpuno blokiranih donjeg Manhattana uz riječi: "Puno će dobrih Amerikanaca morati ovo osvećivati!" Naravno, upravo on uspije pronaći dvojicu preživjelih policijaca... Ova nevjerojatna priča potpuno je istinita, no problem je što je toliko patetična da je ni scenarist ne bi zamislio. Zbog toga mogu zaključiti da je ovaj film prvi veliki kandidat za ovogodišnju "Zlatnu malinu". Leon RIZMAUL

11. listopada 2000. Ubijen Matija Ljubek

Poznatog hrvatskog kajakaša i djelatnika Olimpijskog odbora Matiju Ljubeka zbog nesuglasica u obitelji ubio je neuravnovezeni šogor, koji je zbog toga osuđen na trideset pet godina zatvora. Tako je tragično, u četrdeset sedmoj godini, završila karijera najtrofejnijeg hrvatskog olimpijca ljetnih igara.

Zanimljiv je sportski put tog markantnim brkovima ukrašenog sportaša. Prvi put je veslo u ruke uezio tek u sedamnaestoj - sportski stručnjaci bi rekli prekasno za ozbiljan početak, bez dana pionirskog staža, u pola juniorske dobi, kad su njegovi budući suparnici sa svjetskih kajakaških staza već nizali pobede i medalje. No, Ljubek je znao što radi. Postao je sportašem odlučan da u karijeri nešto postigne, a već pet godina kasnije donio je prvu medalju sa svjetskog prvenstva. Prizori veselih dočeka u njegovu Belišću bili su česti pri Matijinim povratcima s velikih svjetskih natjecanja. Osvojio je dvije zlatne te po jednu srebrnu i brončanu olimpijsku medalju. Bio je višestruki svjetski prvak, a karijera mu je usko povezana s Mirkom Niševićem, s kojim je u kajaku dvokleku također osvojio pregršt medalja. Po završetku aktivne sportske karijere, u trenuci nastanka hrvatske države bio je jedan od osnivača Hrvatskog olimpijskog odbora, čovjek kojega su znali u svijetu i čije je sportsko ime otvaralo brojna vrata. Posljednju veliku "utrku" odvezao je mjesec dana prije pogibije, kada je bio šef hrvatskog izaslanstva na Olimpijskim igrama u Sidneyu. Matija Ljubek ispisaо je najvažnije stranice hrvatskog kajakaštva i ostao u najljepšem sjećanju svih ljubitelja sporta.

Leon RIZMAUL

DUHOVNOST**Rastava - razbijanje jezgre**

U današnjoj manji medijskog reklamiranja rastave, normalni ljudi, a poglavito bračni partneri, često imaju prigodu razmišljati o smislu i značenju obiteljskih odnosa. Kršćanskim supružnicima to je izazov za prodrubljivanje zadane riječi na doživotnu vjernost. No, nekima je to zlo poticaj na naslijedovanje estradnih idola. Jer model znači - uzor! Feminizam, odnosno ideologija koja ga je rodila potiče i kod žene i u braku spajanje nespojivoga i razbijanje onoga što prirodno ide zajedno. Zato je uzdizanje ženine "slobode" prava agresija na prirodu samoga čovjeka. Pritom je obitelj - kao temeljna jezgra ljudske zajednice - posebno žestoko na udaru. Kad se ona razbije na pojedinačne elemente, trpe svi njezini članovi. Zbog toga Isus čini "preustroj" Mojsijeva toleriranja rastave. Krist dokida čimbenik "okorjelosti srca" i ponovno ističe nerazrješivo jedinstvo braka, što je djelo Boga stvoritelja od početka. Zato su uz lud liberalni pritisici na Crkvu da popusti i odustane od svojih "rigidnih stavova" jer "svijet ide naprijed" i "znanost osporava" kršćanski tradicionalizam. Premda je srce liberaliziranog čovjeka, koji je prihvatio moralni relativizam, okorjelje nego srce Mojsijevih sunarodnjaka, Crkva ipak neće (jer ne može!) odustati od načela koja je postavio njezin Uteteljitelj. "Društva su svoj život organizirala tako da omogućuju što je više moguće zadovoljstva, slobode i sreće svim svojim članovima, ubrzavajući time trenutak svoga pokopa" (P. Buckanan). Zato su kršćani danas pozvani, unatoč sve jačem protivljenju, isticati i živjeti evanđeosku novost: "Što je Bog ujedinio, čovjek neka ne raspavlj!" Korisno je dodati da vrijedi i izvedenica: Što je Bog rastavio, čovjek neka ne sastavlja!

Andelko KAĆUNKO

Sablja

Cini se da naziv sablja potječe od mađarske riječi *sablya*, u doslovnom prijevodu oruđe kojim se sjeće, jer imenica je izvedena od mađarskog glagola *szabni*, u značenju sjeći. Počeci uporabe sablje kao hladnoga oružja mnogo su tajnovitiji, i mnogi su skloni povjerovati kako svoj izgled duguje sjecivima poput *scimitara*

ili *shamshira* koja su u prostranstvima središnje **Azije** u srednjem vijeku rabili turski, tatarski i mongolski konjanici. Čini se da su je u **Europu** donijeli **Mađari** u X. stoljeću i u početku je bila tipično konjaničko oružje koje je postupno zamijenilo različite tipove mačeva - oružje s ravnom oštricom. Premda se pod sabljom obično podrazumijeva oružje sa zakrivenom oštricom kojim se više sjeće nego bode, mornaričke sablje različitih vojski mnogo su češće imale ravne, čak dvostruke oštice kojima je lakše bilo bosti negoli sjeći.

Uobičajeni tip sablje u Europi imao je samo jednu oštricu, dok je balčak bio prekriven većim branikom koji je štitio cijelu šaku, osobito prste. Dužina sječiva je varirala, ovisno o prigodama, pa čak i o modnim zahtjevima, a nosila se ili o remenu koji je visio s ramena, ili pak o pojasu koji je u tu svrhu imao i posebne, dodatne vezice. Iznimku od pravila napravili su uoči **I. svjetskog rata** u vojsci **SAD-a** gdje se sablja nosila pričvršćena o sedlo jahača. Kao hladno oružje sablja se najviše rabila početkom **XIX.** stoljeća, osobito u tzv. Napoleonskim ratovima. Samo pedesetak godina kasnije njezina je uloga počela blijediti, jer duge su puške konjicu učinile nepotrebnim rodom vojske. Napanji konjanika naoružanih sabljama na tako naoružane pješačke postrojbe lako su se mogli pretvoriti u kolektivno samoubojstvo. Za vrijeme **Američkog građanskog rata** sablja više nije bila u široj primjeni, ali njezina djelotvorna uporaba ostala je zabilježena u bitkama kod **Brandy Stationa**, a osobito u glasovitoj bitci kod **Gettysburga 1863.** Inače, u to doba mnogi je konjanik, osobito u vojsci **Konfederacije**, sablju rado zamijenio kakvim revolverom ili karabinom.

S vremenom, sablja je postala i dodatnim simbolom određenog časničkog čina i ranga, i u mnogim vojskama svijeta i danas je sastavni dio kakve svećane odore. Pod nazivom sablja krije se danas i sportsko oružje, za razliku od mača ili floreta.

Jurica MILETIĆ

www.airport-int.com

Premda je riječ o *civilnoj* stranici, točnije web siteu posvećenom **civilnim zrakoplovnim lukama**, ipak na www.airport-int.com postoje mnogo toga što može zainteresirati ljubitelje ratnog zrakoplovstva. Ponajprije se to odnosi na članke o terorizmu i prototerističkoj borbi, jačanju osiguranja na svjetskim aerodromima te pitanjima sigurnosti putnika i posade u avionima. Naravno, ne mali broj linkova vezanih uz spomenute tekstove upravo je vezan za stranice vojnih institucija koje se na bilo koji način, analitički, vojno ili na neki treći način, bave problemom terorizma.

Vrlo zanimljiv dio sitea posvećen je tvrtkama koje se bave civilnim zrakoplovstvom, pa ispod linka **Suppliers A-Z** (izravni URL <http://www.airport-int.com/companies/>) posjetitelj može pronaći desetine izvrsnih linkova k stranicama tih tvrtki. Jasno, većina tih tvrtki najuže je povezana i uz vojnu zrakoplovnu tehnologiju, pa tako ljubitelji vojnog zrakoplovstva mogu spojiti ugodno s korisnim.

Drugi, ništa manje zanimljiv dio stranice odnosi se na još više linkova *skrivenih* pod nazivom **Products and Services Directory**. Riječ je o dijelu sitea koji zaista ne smijete propustiti pogledati. Tu će se baš za svakoga naći ponešto..

Ivan BELINEC

KVIZ

pripremio D. VLAHOVIĆ

1. Egipatski bog Sunca bio je:

- A Ra
- B Oziris
- C Set

2. Starogrčki kovač bogova zvao se:

- A Hermes
- B Hefest
- C Alkibijad

3. U starorimskoj religiji, ulogu grčke božice lova Artemide preuzeila je:

- A Dijana
- B Afrodita
- C Hera

4. Vrhovno skandinavsko božanstvo bio je bog:

- A Thor
- B Loki
- C Odin

5. Slavensko božanstvo u koje su vjerovali i stari Hrvati zvalo se:

- A Svegleđ
- B Svebog
- C Svevid

HRVATSKI VOJNIK

www.hrvatski-vojnik.hr